

Organ Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

Mbrojtja

Viti i 90-të i botimit
Prill 2022/ Nr. 4

SHQIPËRIA

13 VJET NË NATO

**Ministri i Mbrojtjes Peleshi: Do të shtojmë
kontributet pro pages dhe lirisë në botë**

Përmbajtja

Numri 4

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi:

- 9** Konflikti duhet kontrolluar dhe mbajtur jashtë kufijve të NATO-s, pasi ndikimi rus në Ballkan konsiderohet rrezik real për rajonin

SITUATA NË UKRAINË DHE RAJON

- 10** Peleshi: Proceset tona integruese do të shpejtohen për të qenë një bllok demokratik kundër autokracive

77-VJETORI I SHKOLLËS "SKËNDERBEJ"

- 14** Zëvendësministria Bici: Respekt për punën dhe sakrificën tuaj në vite

8 MARS

- 22** "Krenare që i keni shërbyer me përkushtim e devotshmëri atdheut, duke sakrifikuar jo në pak raste veten dhe familjen Tuaj"

HISTORI

- 46** Kafshët luftëtare si dhe njerëzit

STAFI

ANJEZA MUSOLLARI
Shefe e Sektorit të Botimeve
& Kryeredaktor

Gazetarë:
Mimoza GOLIKJA

Graphic Designer:
Afërdita HYSAJ

Redaktore/ korrektore:
Suela HODA

4 SHQIPËRIA 13 VJET NË NATO

Ministri Peleshi: Do të shtojmë kontributet pro paqes dhe lirisë në botë

Ministri i Mbrojtjes z. Niko Peleshi ka uruar shqiptarët dhe veçanërisht Forcat e Armatosura për këtë ditë të shënuar: "Pavarësisht periudhave të caktuara, vokacioni i...

6 SAMITI I JASHTËZAKONSHËM

Presidenti i SHBA-së Biden: NATO më e fortë se kurrë

Udhëheqësit e NATO-s u mbledhën në Bruksel për të shqyrtuar hapat e tyre të ardhshëm në përgjigje të pushtimit rus të Ukrainës. Si vend anëtar...

21 8 MARS

Ministri Peleshi: Krenohemi me gratë në uniformë për kontributin e tyre në forcimin e paqes dhe sigurisë

Në takimin e organizuar me rastin e 8 Marsit nga Forcat e Armatosura shqiptare dhe Zyra e Bashkëpunimit të Mbrojtjes, morën pjesë ministri Niko Peleshi, ambasadorja...

29 CFARË SJELL PËRDORIMI I ARMËVE KIMIKE

"Nuk di se me çfarë armësh do të bëhet Lufta e Tretë Botërore, por Lufta e Katërt do të bëhet me gurë dhe shkopinj"

Lufta është e tmerrshme në vetvete, por bëhet edhe më e tmerrshme kur njerëzit harrojnë respektin për armikun dhe fillojnë të përdorin mjete të tilla nga të cilat...

Organ Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

Mbrojtja

REVISTA MBROJTJA

Organ Qendror
i Ministrisë së Mbrojtjes
Viti i 90-të i botimit
Nr. 4/ 2022

© *Ministria e Mbrojtjes*

*Materialet e publikuara në këtë
revistë nuk mund të riprodhohen
elektronikisht apo fizikisht e të
përdoren për qëllime përfitimi, pa
marrë autorizim nga botuesit e saj.*

Botues:

*Qendra e Kulturës, Medias,
Botimeve të Mbrojtjes dhe Muzeut
Drejtoria e Kulturës, Medias dhe
Botimeve të Mbrojtjes*

Adresa:

Rruga e Dibrës/ Garnizoni “Skënderbej”

Revista mund të gjendet në formatin elektronik (pdf) në adresën:

*[http://www.mbrojtja.gov.al/index.php/
publikime/revista-mbrojtja](http://www.mbrojtja.gov.al/index.php/publikime/revista-mbrojtja)*

13 vite në NATO!

Yuri Kim uron shqiptarët: Krenarë që jemi aleatë me Shqipërinë!

Yuri Kim: "Më 1 Prill 2009, forcat amerikane dhe ato shqiptare kanë derdhur gjak, djersë dhe lot së bashku në fushëbeteja".

Ambasadorja shton se ekspertët amerikanë shumë shpejt do të fillojnë një program të ri në Shqipëri për përmbushjen e objektivave të aftësisë së NATO-s.

"Më 1 Prill 2009, Shqipëria u bë zyrtarisht anëtare e NATO-s. Që atëherë, forcat u bashkuan në Afganistan, Irak, BiH, Kosovë. Roli dhe vlera si një aleat i NATO-s po rritet vazhdimisht.

Vitin e kaluar, Shqipëria priti stërvitjen më të madhe ushtarake të udhëhequr ndonjëherë në Ballkanin Perëndimor. Këtë vit, NATO filloi të përmirësojë bazën ajrore në Kuçovë për t'u bërë një objekt i NATO-s. Së shpejti, ekspertët amerikanë do të fillojnë një program të ri për të siguruar përmbushjen e objektivave të aftësisë së NATO-s.

SHBA është krenare që është aleate me Shqipërinë."

Ministri i Mbrojtjes z. Niko Peleshi ka uruar shqiptarët dhe veçanërisht Forcat e Armatosura për këtë ditë të shënuar: "Pavarësisht periudhave të caktuara, vokacioni i popullit shqiptar ka qenë ndër shekuj perëndimor. 13 vjet më parë ky vokacion u materializua me anëtarësimin e Shqipërisë në aleancën më të madhe politiko-ushtarake që ka njohur bota. Që prej asaj dite, por edhe më herët, trupat shqiptare kanë shërbyer pothuajse në çdo mision të NATO-s. Kontributi ynë, si një aleat i denjë i Aleancës, do të shtohet çdo ditë e më tepër me qëndrimet dhe veprimet tona pro paqes dhe lirisë në botë.

Gëzuar 13-vjetorin e Shqipërisë në NATO!", -thekson në mesazhin e tij, ministri Peleshi.

Në këtë 13-vjetor, Forcat e Armatosura janë në një proces reformimi dhe modernizimi.

Më 1 prill 2009, Shqipëria u bë anëtare me të drejta të plota në Organizatën e Traktatit të Atlantikut të Veriut - NATO, pas përfundimit të ratifikimit të Protokollit të Anëtarësimit nga të gjitha vendet aleate dhe depozitimit të instrumentit të aderimit në NATO, në Departamentin e Shtetit, që është edhe mbajtësi ligjor i Traktatit të Uashingtonit.

NATO-ja - POLITIKE promovon vlerat demokratike dhe u mundëson anëtarëve të konsultohen dhe të bashkëpunojnë në çështjet e mbrojtjes dhe të sigurisë që të zgjidhin problemet, të krijojnë besim dhe për një afat të gjatë të parandalojnë konfliktin.

NATO-ja - USHTARAKE është e angazhuar për zgjidhjen paqësore të mosmarrëveshjeve. Nëse përpjekjet diplomatike dështojnë, ajo ka fuqinë ushtarake për të ndërmarrë operacione për administrimin e krizave. Këto realizohen sipas klauzolës së mbrojtjes kolektive të traktatit themelor të NATO-s - Neni 5 i Traktatit të Uashingtonit ose - sipas mandatit të Kombeve të Bashkuara, vetëm ose në bashkëpunim me vende të tjera dhe organizata ndërkombëtare.

Shqipëria 13 vjet në NATO

Ministri Peleshi: Do të shtojmë kontributet pro paqes dhe lirisë në botë

Çdo ditë, vendet anëtare konsultohen dhe marrin vendime për çështjet e sigurisë në të gjitha nivelet dhe në fusha të ndryshme.

Një "vendim i NATO-s" është shprehja e vullnetit kolektiv të 30

vendeve anëtare, meqenëse të gjitha vendimet merren me konsensus.

Qindra nëpunës, ashtu si dhe ekspertë civilë e ushtarakë, shkojnë çdo ditë në Selinë Qendrore të NA-

TO-s për të shkëmbyer informacione, për të shkëmbyer ide dhe për të ndihmuar në përgatitjen e vendimeve kur është e nevojshme, në bashkëpunim me delegacionet kombëtare dhe personelin në Selinë Qendrore të NATO-s.

NATO-ja gjithmonë ka përtërirë dhe adaptuar veten për të siguruar që politikat, aftësitë dhe strukturat e saj të marrin masa për kërcënimet aktuale dhe të ardhshme, duke përfshirë mbrojtjen kolektive të anëtarëve të saj.

40 vende jo anëtare punojnë me NATO-n në një gamë të gjerë çështjesh politike dhe të sigurisë. Këto vende çojnë përpara dialogun dhe bashkëpunimin praktik me Aleancën dhe shumë prej tyre kontribuojnë në operacionet dhe misionet e udhëhequra nga NATO-ja.

NATO-ja po bashkëpunon gjithashtu me një rrjet të gjerë organizatash ndërkombëtare. Vendet partnere nuk kanë të njëjtin autoritet vendimmarrës si vendet anëtare.

Presidenti i SHBA-së Biden: NATO më e fortë se kurrë

Udhëheqësit e NATO-s u mbledhën në Bruksel për të shqyrtuar hapat e tyre të ardhshëm në përgjigje të pushimit rus të Ukrainës. Si vend anëtar i NATO-s, edhe kryeministri Edi Rama ndodhet në Bruksel, i shoqëruar në këtë samit nga ministri i mbrojtjes Niko Peleshi

Udhëheqësit e mbrojtjes kanë miratuar katër grupe të reja beteje në Bullgari, Hungari, Rumani dhe Sllovaki, - tha Stoltenberg, - të cilat janë përveç katër grupeve të tjera beteje në vendet baltike dhe Poloni. Udhëheqësit aleatë i bënë thirrje Kinës që të përmbahet nga mbështetja e përpjekjeve luftarake të Rusisë.

dhe nga ministrja e jashtme Olta Xhaçka. Në takim merr pjesë edhe Presidenti amerikan Joe Biden. Para samitit, foli shefi i NATO-s,

*Samiti i Jashtëzakonshëm
i krerëve të shteteve
dhe qeverive të vendeve
anëtare të NATO-s*

Jens Stoltenberg.

Stoltenberg tha se aleatët kanë ofruar mbështetje për Ukrainën për të ndihmuar "të drejtën e saj themelore për mbrojtje", por përsëri nënvizon se detyra kryesore e aleancës ushtarake është mbrojtja dhe mbrojtja e anëtarëve të NATO-s.

Për shkak se Ukraina nuk është anëtare, aleanca nuk po dërgon trupa në vend, megjithëse po rrit praninë e saj ushtarake në vendet fqinje të NATO-s.

Stoltenberg tha se udhëheqësit e NATO-s do të flasin në këtë samit për një "rivendosje për parandalimin dhe mbrojtjen tonë në një afat më të gjatë".

Në një deklaratë më pas, presidenti i SHBA-ve Joe Biden tha se NATO ishte "aq e fortë dhe e bashkuar sa ka qenë ndonjëherë". Ukraina nuk është anëtare e NATO-s, por prej kohësh shprehet të bashkohet me aleancën. Kjo është një pikë e dhimbshme për Rusinë, e cila e sheh NATO-n si një kërcënim dhe e kundërshton me forcë masën.

Udhëheqësit e mbrojtjes kanë miratuar katër grupe të reja betejë në Bullgari, Hungari, Rumani

dhe Sllovaki, tha Stoltenberg, të cilat janë përveç katër grupeve të tjera betejë në vendet baltike dhe Poloni. Udhëheqësit aleatë i bënë thirrje Kinës që të përmbahet nga mbështetja e përpjekjeve luftarake të Rusisë. Stoltenberg tha NATO do të sigurojë më shumë trupa tokësore, sisteme antitank, drone, fuqi detare dhe avionë në zonat përreth Ukrainës.

"Ne ramë dakord të bëjmë më shumë, duke përfshirë ndihmën dhe pajisjet e sigurisë kibernetike për të ndihmuar Ukrainën të mbrohet nga kërcënimet biologjike, kimike dhe bërthamore. Kjo mund të përfshijë zbulimin, mbrojtjen dhe furnizimet mjekësore, si dhe trajnimin për komunitetin, kontaminimin dhe menaxhimin e krizës. Ne jemi të vendosur të bëjmë gjithçka mundemi për të mbështetur Ukrainën dhe unë mirëpres ofertat konkrete të ndihmës të bëra nga aleatët." - shtoi ai.

Kishte gjithashtu paralajmërime për Kinën, me NATO-n që tha se ajo duhet të ushtrojë ndikimin e saj për të gjetur një zgjidhje paqësore, në vend që të ndihmojë dhe financojë Rusinë.

Megjithatë, ai tha se në terren në Ukrainë është "jashtëzakonisht e paparashikueshme" dhe se NATO është përballur me një realitet të ri dhe duhet të përgatitet për një afat të gjatë. Kur u pyet në lidhje me raportet se Rusia nuk po merr vijën e dekonfliktit, Stoltenberg u përgjigj se kjo është e saktë dhe se rusët nuk kanë qenë të gatshëm, siç them unë, të përdorin ato linja, por ne supozojmë se nëse ka nevojë, ata do të jetë në gjendje të komunikojë me ne.

Sekretari i përgjithshëm, i cili duhej të bëhej shefi i Bankës Qendrore të Norvegjisë këtë vit, tani do të qëndrojë si kreu i NATO-s duke pasur parasysh situatën në Ukrainë.

"Ndihehem i privilegjuar për të tretën herë, në fakt, të zgjas mandatin tim", - tha ai.

Kur u pyet nëse puna në NATO ishte më e rëndësishme se puna në Bankën Qendrore të Norvegjisë, Stoltenberg u përgjigj: "Unë e ndiej se është më e rëndësishme", duke shtuar se nëse mund të bëjë diçka për të ndaluar këtë konflikt nga përshkallëzimi në një luftë të plotë mes Rusisë dhe NATO-s.

Ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi:

Konflikti duhet kontrolluar dhe mbajtur jashtë kufijve të NATO-s, pasi ndikimi rus në Ballkan konsiderohet rrezik real për rajonin

Mbledhje e jashtëzakonshme e ministrave të Mbrojtjes të NATO-s për Ukrainën, Peleshi: Shqipëria e gatshme për ndihmë humanitare, vëmendje ndaj Ballkanit

Në selinë e NATO-s në Bruksel, Belgjikë, u zhvillua takimi i jashtëzakonshëm i ministrave të Mbrojtjes të NATO-s, ku fokusi kryesor ishte situata në Ukrainë pas pushtimit nga Rusia.

Ministri i Mbrojtjes, zoti Niko Peleshi, në fjalën e tij, qartësoi edhe njëherë pozicionin e Shqipërisë në mbështetje të plotë të integritetit territorial dhe sovranitetit të Ukrainës si dhe dënoi rëndë shkeljen e ligjit ndërkombëtar nga ana e Rusisë. Ai solli në vëmendje se, Shqipëria iu bashkua pa asnjë hezitim vendeve të tjera të NATO-s dhe BE-së, që vendosën sanksione ndaj Rusisë, si dhe gatishmërinë e plotë të qeverisë shqiptare për të ofruar ndihmë dhe asistencë humanitare për Ukrainën.

Në kuadër të rritjes së vigjilencës dhe masave për përf forcimin e krahut lindor dhe juglindor të Aleancës, zoti Peleshi shtoi se, vendi ynë ka deklaruar se është i gatshëm të zbatojë detyri-

met e veta si një aleat me vlerë dhe i besueshëm krah për krah aleatëve të tjerë. Në përfundim, ministri Peleshi kërkoi nga Aleanca vëmendje të shtuar dhe analizë të kujdesshme për rajonin e Ballkanit, ndonëse fokusi mbetet situata në Ukrainë. Ai tha se konflikti duhet kontrolluar dhe mbajtur jashtë kufijve të NATO-s, pasi ndikimi rus në Ballkan konsiderohet rrezik real për rajonin.

Sekretari i Përgjithshëm i Aleancës, zoti Jens Stoltenberg dënoi agresionin rus ndaj Ukrainës dhe rikonfirmoi mbështetjen e plotë politike dhe asistencën e vazhdueshme ushtarake nga NATO për Ukrainën. Gjithashtu, ai theksoi nevojën për përf forcimin e Deterrencës (Parandalimit) dhe Mbrojtjes së Aleancës, veçanërisht në Lindje dhe Juglindje të kufijve të saj, ku për herë të parë që nga krijimi i saj, NATO po dislokon Forcat e Reagimit në këto vende. Ky ministerial i paraprin Samitit të Jashtëzakonshëm të NATO-s, i cili do të zhvillohet në Bruksel, më datë 24 mars.

Situata në Ukrainë dhe rajon

**Peleshi: Proceset tona integruese
do të shpejtohen për të qenë një bllok
demokratik kundër autokracive**

Ministri i Mbrojtjes, Niko Peleshi: "Situationa në Ukrainë konsiderohet një agresion, luftë e vërtetë. Kjo luftë nuk do të jetë aq e shkurtër, siç është menduar në planet e Putinit. Ka një solidaritet, jo vetëm moral, por dhe ndihmash, kontributesh, armatimesh dhe municionesh. S'ka vend për optimizëm në afat të shkurtër. Rajoni i Ballkanit është ndër rajonet më të rriskuara nga përhapja e valës së këtij agresioni. Serbia është me një axhendë fluide, e pavendosur drejt perëndimit. Artikulli 5 garanton integritetin e vendeve të NATO-s. Nuk flasim për skenar, për një konflikt në Ballkan. Vihet re një lloj destabiliteti politik. Proceset që para agresionit rus kishin filluar të merrnin jetë, siç është Ballkani i Hapur apo dhe dialogu Serbi-Kosovë. Ky lloj destabiliteti politik në vendet që përmenda, si në Bosnjë, ka influenca ruse, apo të vendeve të tjera si Kina, e bëjnë rajonin tonë, një rajon që mund të ndjejë valën e destabilitetit. Është luftë që ka thyer shumë rregulla, parime. Nuk jemi në një situatë për të fjetur gjumë, por meriton të rritet vigjilenca. Këtë kemi bërë kohët e fundit. Jemi të avantazhuar. Kjo situatë na gjeti në një kohë kur Shqipëria është anëtare jo e përjetshme e Kombeve të Bashkuara. Nuk është rastësore që buxheti i mbrojtjes u rrit. NATO po shton prezencën e vet me trupa në kufijtë lindor të NATO-s. Edhe në rajonin tonë, misioni i KFOR-it është përforcuar duke rritur gatishmërinë. Ne jemi pjesë e tyre, me një kompani dhe një togë në Kosovë. Jemi angazhuar dhe me kontribute shtesë dhe presim se kur do të caktohem në kufijtë lindor të Ukrainës."

Më tej ministri Peleshi do sillte në vëmendje situatën ekonomike që krijohet me prishjen e marrëdhënieve në rast lufte: "E keqja nuk vjen për mirë. Kjo do ndihet në të gjithë botën. Po vijmë nga një situatë që pas vitit '90 zhvillimet dhe marrëdhëniet mes shteteve bazoheshin te tregtia e lirë. Nuk mendohej se kaq shpejt do të prishej ky rend. Në vitin '90 një filozof i kohës shkroi një ese të famshme të titulluar: "Fundi i Historisë". Rusia është një prodhues dhe furnizues i burimeve energjetike në Europë, por dhe në furnizimin me drithëra. Duke qenë se këto dy vende janë në luftë, kjo do të ketë

impakt te ne. Duhet treguar kujdes i shtuar nga reagimi i tregjeve. Kemi marrë informacione nga Ministria e Bujqësisë, e cila ka bërë dhe pasqyrën e tregut. Pothuajse të gjitha drithërat që vijnë nga Ukraina dhe Rusia, mund të zëvendësohen nga vende të tjera. S'bëhet fjalë për mungesa në treg, por zëvendësim me produkte të tjera. Duhet të përgatitemi për më të keqen që të shpresojmë më të mirën. Kemi rritur vigjilencën dhe vëzhgimin e vazhdueshëm të të gjitha sinjaleve. Kjo sa i përket çmimeve dhe stokut. Një destabilitet kaq i madh në dy tregjet e rëndësishme për furnizimin e Europës dhe Shqipërisë, mund të sjellë vonesa por dhe bllokime. S'ka sinjale për mungesa në treg."

"Unë nuk mund të flas teknikisht se nuk është sektori për të cilin punoj. Jam i bindur se ministrinë përgjegjëse do marrim masa. Spekulantët në treg përfitojnë, por do ishte e paligjshme që të spekulohet me këtë situatë. S'kam në tavolinë ndonjë raport që të më thotë se kjo gjë po ndodh. Ky agresion ka provokuar një rritje të solidariteti, uniteti dhe kohezionit brenda Eu-

ropës. Unë shpresoj se kjo do të reflektojë në rritje të shpejtësisë të proceseve integruese të vendeve tona në Europë. Besoj që edhe Ballkani Perëndimor do të duhet të merrte shpejtësi më të madhe në tejkalimin e disa mosmarrëveshjeve tona, ndërkohë që një pjesë e botës ka hyrë në luftë. Ne pengohemi nga disa shtete që janë peng i historisë tonë ballkanike. Në konferencën e Sigurisë në Mynih, e ngrita këtë çështje ku nga i gjithë paneli u gjet mbështetja pozitive. Proceset tona integruese do të shpejtohen për të qenë një bllok demokratik kundër autokracive. Kryeministri Rama, në samitin e liderëve të NATO-s, ka qenë nga të parët liderë që ka vetë-ofruar vendin tonë për të pritur refugjatët ashtu siç ka bërë me afganët. Ka qenë i vetmi që ka paralajmëruar se nëse do të ketë valë refugjatësh afganë vendi ynë hap derë dhe ne kështu bëjmë. Por edhe në këtë rast është konfirmuar zyrtarisht dhe përpara NATO-s, ne jemi të gatshëm të mirëpresim sa të jetë e nevojshme".

Gjeneralmajor Bajram Begaj: Falënderues për realizimin me sukses të objektivave, krah aleatëve tanë strategjikë

Është kthyer në atdhe kontingjenti i Policisë Ushtarake, i cili mori pjesë në operacionin "Allied Solace" të drejtuar nga NATO, në Kosovë në përbërje të Task Force Noble.

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm i FARSH, gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj, në përshëndetjen e tij drejtuar trupave në ceremoninë e organizuar me këtë rast, shprehu falënderimet më të mira për personelin e Policisë Ushtarake në realizimin e detyrave me përpikmëri dhe përkushtim, në operacionin e NATO-s "Allied Solace", duke përcjellë edhe vlerësimet nga autoritetet dhe komandat e NATO-s.

"Ky operacion u angazhua në mënyrë të shpejtë dhe në përgjigje të menjëhershme të Shqipërisë ndaj krizës afgane. Ai u planëzua dhe ekzekutua në një kohë rekord, duke i përmbushur me sukses të gjitha objektivat dhe duke dëshmuar rëndësinë e solidaritetit dhe kohezionit ndërmjet vendeve anëtare të Aleancës. Kontributi që Shqipëria ka dhënë në këtë operacion ka marrë vlerësime të larta nga Komanda Operacionale, Strategjike dhe autoritetet më

të larta të NATO-s ..." – u shpreh ndër të tjera shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor Bajram Begaj.

Operacioni "Allied Solace" u aktivizua nga Forca e Reagimit të NATO-s në muajin gusht 2021 në

përgjigje të krizës së evakuimit të refugjatëve afganë.

Forcat e Armatosura të RSH kontribuan me një kompani të Policisë Ushtarake për një periudhë 6-mujore duke kryer detyra të ndryshme në kampin Bechtel, Kosovë.

Kundëradmiral Adnand Agastra mori pjesë në Konferencën e Komandantëve Operacionalë të Forcave Detare të NATO-s

Me ftesë të Komandantit të Forcave Detare të Aleancës (MARCOM) nënadmiralet Kith Blount, CB OBE, në Komandën e Forcave Detare të NATO-s, Northwood, Londër. Mbretëria e Bashkuar, u zhvillua Konferenca e Komandantëve Operacionalë të Forcave Detare të NATO-s (MOCC-22). Në këtë konferencë morën pjesë komandantët e Forcave Detare të NATO-s, si dhe përfaqësues nga SHAPE dhe Komandat e Forcave të Bashkuara (JFC). Forca Detare e Shqipërisë u përfaqësua nga Komandanti i Forcës Detare, kundëradmiral Adnand Agastra dhe kapiten i rangut III-të Blendi Melishte.

Qëllimi i aktivitetit ishte diskutimi mbi situatën e sigurisë në rajon, ecurinë e Operacioneve dhe detyrave të kryera gjatë gjithë

periudhës nga Grupet e Gatshme të Anijeve të NATO-s, pamjen e situatës së sigurisë detare si dhe stërvitjet e ndryshme nga Grupet e Gatshme të Anijeve të NATO-s.

Gjatë konferencës komandanti i Komandës Detare të Aleancës falënderoi të gjitha vendet e

NATO-s për kontributin e tyre me anijet dhe personelin e gatshëm dhe duke u nisur nga ndryshimet e mjedisit të sigurisë në rajon, ripërsëriti kërkesën e drejtuar vendeve të NATO-s për rritjen e kontributit të tyre me mjete dhe personel në kuadër të rritjes së sigurisë detare të Aleancës.

BASHKËPUNIMI

Shkëmbim eksperiencash mes studentëve të FA dhe "West Point"

Dy studentët amerikanë nga Akademia Ushtarake e SHBA-së "West Point", Sarah E. Traynor dhe Sebastien L. Morel, në kuadër të programit "West Point Exchange", gjatë muajit Mars, qëndruan dhe shkëmbyen eksperiencën e tyre me studentët tanë të programit të ciklit të parë Bachelor në Shkenca Ushtarake, Viti II. Studentët amerikanë u integruan shpejt me kolegët e tyre shqiptarë, duke u aktivizuar edhe në rolin e drejtuesit të togës gjatë zhvillimit të taktikës në tema të ndryshme të saj. Ata gjithashtu patën rastin të provonin mikpritjen dhe bujarinë e kolegëve të tyre nëpërmjet vizitave kulturore dhe aktiviteteve ekstra-kurrikulare në Apolloni, Vlorë dhe Tiranë. Së

shpejti, dy studentë shqiptarë do t'ua kthejnë vizitën në shtëpinë e

tyre në Akademinë Ushtarake të SHBA-së "West Point".

Shoqata "Skënderbegas", "Nderi i Kombit", ceremoni përkujtimore

77-vjetori i shkollës "Skënderbej", Bici: Respekt për punën dhe sakrificën tuaj në vite

Zv. ministrja Bici
vlerësoi punën që
është bërë ndër vite në
këtë shkollë, që nga
dita e krijimit, më 28
mars 1945 dhe deri sa u
mbyll në vitin 1992.

Në ambientet e garnizonit "Skënderbej", më 28 mars 2022, nën drejtimin e kryetarit të shoqatës Skënderbegasi "Nderi i Kombit", Mikado Shakohoxha, u zhvillua një takim ceremonie me rastin e 77 vjetorit të krijimit të Shkollës së Mesme Ushtarake "Skënderbej". Në këtë ceremoni përkujtimore morën pjesë zëvendësministria e Mbrojtjes znj. Dallëndyshe Bici, këshilltari ushtarak i Presidentit, ish-zv/shefi i Shtabit të Përgjithshëm i FA, gjeneral brigade Dedë Prenga, ish-ushtarakë që kanë kryer studimet ndër vite në shkollën "Skënderbej", ish-mësues dhe punonjës që kanë punuar në këtë shkollë, si dhe mjaft të ftuar të tjerë.

Fjalën e hapjes e mbajti kryetari i shoqatës kombëtare "Skënderbegasi", Mikado Shakohoxha, i cili foli mbi historikun e shkollës ushtarake "Skënderbej".

Të pranishmit i përshëndeti zëvendësministria e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici. Gjatë fjalës së saj, zëvendësministria Bici vlerësoi punën që është bërë ndër vite në këtë shkollë, që nga dita e krijimit më 28 mars 1945 dhe deri sa u mbyll në vitin 1992. "Kjo është arritur në sajë të punës dhe sakrificave që nuk

mund t'i mohojë asnjëri nga ne. Ju ishit ata që kaluat ndryshimet e viteve '90 dhe përqafuat reformat", - tha zëvendësministria e Mbrojtjes, e cila kujtoi me respekt edhe mësuesit që kanë edukuar brezat në shkollën "Skënderbej".

Znj. Bici theksoi gjithashtu se, "është nder dhe emocion i veçantë, që në emër të Ministrisë së Mbrojtjes dhe personalisht të ministrit Peleshi, të përshëndes ju skënderbegasit, pionierë dhe themelues të Shkollës së Mesme "Skënderbej", shkollë që zë vend nderi dhe krenarie në historinë tonë ushtarake e veçanërisht në atë të arsimit ushtarak".

"Si sot 77 vjet më parë, - tha ajo, -shkolla "Skënderbej" çeli portat e saj për t'u shndërruar më pas në një institucion dinjitoz e prestigjioz të përgatitjes dhe arsimimit të kuadrove të ardhshëm ushtarakë.

Duke folur për vlerat e kësaj shkolle dhe të gjeneratave të nxënësve të saj, znj Bici nënvizoi se, kjo shkollë ka edukuar dhe përgatitur breza dhe gjenerata të nxënësve që ishin fidanishtja e ushtrisë shqiptare.

"Më lejoni që në këtë ceremoni përkujtimi dhe mirënjohjeje t'ju uroj shëndet e lumturi në familjet tuaja, jetë të gjatë si dhe ta ruani e ta transmetoni ndër breza frymën e unitetit të komunitetit të ndërruar ushtarak".

Në këtë takim ceremonie foli edhe ish-gjeneral brigade Dedë Prenga, i cili midis të tjerash tha se ish-Shkolla e Mesme "Skënderbej" ishte dhe mbetet një shkollë që ka treguar vlera të çmuara në çdo brez. "Ajo, ishte dhe mbetet një vlerë e pazëvendësueshme", - tha ai. Gjithashtu ceremoninë e përshëndetën edhe ish-skënderbegas të tjerë si Bashkim Kozeli, një nga poetët ushtarakë, i cili recitoi dhe një prej krijimeve të tij kushtuar shokëve dhe shkollës "Skënderbej".

Në fund të cermonisë, zëvendësministria e Mbrojtjes znj. Dallëndyshe Bici dhe ish-zv/shefi i Shtabit të Përgjithshëm, gjeneral brigade Dedë Prenga, shpërndanë certifikata mirënjohjeje në emër të ministrit të Mbrojtjes Niko Peleshi, për personalitete të dalë nga shkolla, "Skënderbej".

Një jetë në kolanën e artë "Skënderbegasit ndër vite"

Në kuadrin e 77-vjetorit të çeljes së Shkollës së Mesme Ushtarake, autorët Maksim Fejzulla & Kujtim Boriçi, promovuan volumin e katërt të librit "Skënderbegasit ndër vite" (Arkiva, personalitete dhe kujtime). Në këtë ceremoni të organizuar në Muzeun Historik Kombëtar morën pjesë zëvendëshefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA gjeneralmajor Manushaqe Shehu, personalitete të fushave të ndryshme si dhe me pjesëmarrjen e brezave të skënderbegasve. Me vargjet e poetit brilant Arben Duka, i cili pak kohë më parë u nda nga jeta fizikisht, duke na lënë vargje të papërsëritëshme, kujtojmë të gjithë ata 'Skënderbegas' që nuk i kemi mes nesh dhe urojmë jetë të gjatë të gjithë atyre që flokët e bardhë fisnikërisht iu qëndrojnë mbi ballë.

Falënderoj dhe përgëzoj për këtë ndërmarrje të madhe të marrë në vite nga Kujtim Boriçi dhe Maksim Fejzulla, për të shkruar librin "Skënderbegasit ndër vite...", botim, vëllimi i parë ka dalë në vitin 2016 dhe vëllimi i katërt në vitin 2022. Urime për këtë vepër disa vëllimshme që po na sillni në vite. Me këtë seri veprash për shkollën "Skënderbej", ju jo vetëm e keni lartësuar, dritësuar, siç ka qenë, por e keni bërë të përjetshme.

Tashmë, të gjithë ata që kanë studiuar, por dhe ata që kanë dëgjuar për historinë e lavdishme të kësaj shkolle model, kur vjen 28 marsi, kthejnë sytë në histori dhe përpara na shfaqet "Shkolla e pionierëve të luftës". Historia e lavdishme 50-vjeçare e kësaj shkolle, tashmë të hyrë në histori, siç ka hyrë në histori dhe shoqata e skënderbegasit, por tashmë edhe libri për skënderbegasit.

Autorët kanë theksuar në libër se nxënësit e parë të shkollës ishin partizanë nën moshën 15 vjeç e që vinin direkt nga radhët e Ushtrisë Nacionalçlirimtare. Erdhën në shkollë me uniformë partizane dhe me pushkë në krah për t'u bërë kuadro të ardhshëm të ushtrisë. Territori i shkollës ende i kishte gjurmët e luftës. Veprimet ditore prej pionierëve nuk bëheshin me bori, por me çangën e një gëzhjoje

luftë artilerie. Brezi i parë i luftës ngeli shembull pozitiv për brezat që vijuan studimet në shkollë, për gjysmë shekulli dhe arritën rezultate të larta në mësim, në stërvitje ushtarake, në sport dhe në rrethe kulturore etj.

Gjatë shkrimit të biografisë së kësaj shkolle, autorët nga dashuria që kanë ushqyer për Shkollën "Skënderbej" kanë theksuar se kjo shkollë ishte e dalluar dhe një nga shkollat më të mira

Jemi skënderbegas

Tani jemi bërë,
Gjyshër-baballarë,
Po s'harrojmë kurrë,
S'rehëzën e parë.
S'rehëzën e parë,
Shkollën "Skënderbej",
Ky emër-si gjaku,
Na rrjedh nëpër dej.
Atdheu-të vegjël,
Na kishte filiza,
Po ai na rriti,
Na bëri lisa.
Dhe na bëri lisa,
Në pyll' të Lirisë,
Dhe ishim të gjithë,
Djemtë e vegjëlisë.
Djemtë e vegjëlisë,
Punëtorë e fshatarë,
Gati për betejë,
Në vijën e parë.
Plot me ideale,
Dhe me ëndërrime,
Aty more udhë,
Moj rinia ime.
Frymëzim të shenjtë,
Kishim Skënderbeun,
Në sy e në zemër,
Mbanim gjithë Atdheun.
Mbanim fushat-malet,
E gjithë Shqipërisë,
Prag i asaj shkolle,
Si pragu i shtëpisë.
Ai na përkundi,
Në djep dashurie,
Emri "Skënderbegas!",
Emër krenarie!
Për jetë të gdhendur,
E kemi në ballë,
Jemi skënderbegas,
Sa të jemi gjallë.
Po dhe kur të sosim,
Këtu rrugëtimet,
Kur ne të mos jemi,
Do të jenë kujtimet!

e më të kompletuara të Republikës, e cila u bë dhe fidanishtja e Ushtrisë Popullore. Kjo dashuri dhe ky respekt vazhdon gjatë gjithë përmbajtjes së librit. Autorët me këtë libër ia kanë arritur qëllimit të theksojnë dhe të propagandojnë se meritë të madhe në përgatitjen me cilësi të programeve, dhanë kuadrot, oficerë e mësues të shkollës. Nxënësit e saj përvetësuan programet mësimore, stërvitjen ushtarake, dhe morën pjesë në aksionet e ndryshme kombëtare në ndërtimin e vendit. Skënderbegasit rrezatuan në të gjitha anët e Shqipërisë si oficerë: këmbësorë, pilotë, marinarë, tankistë, artilierë, xhenierë, ndërlihdës, topografë, mjekë etj. Shumë nga skënderbegasit u bënë mësues, artistë, shkrimtarë, shkencëtarë, sportistë, ku mund të shprehesh me plot gojën se janë ingranuar në të gjithë arteriet e Atdheut. Kjo shkollë i edukoi si qytetarë të ndershëm të Republikës.

Libri vë në dukje se në tërë veprimtarinë e saj shkolla kishte një trupë pedagogjike e komanduese të nivelit të lartë. Mësues dhe oficerë ishin shumë të përgatitur, kërkues, këmbëngulës dhe të përkushtuar në kryerjen e detyrës. Shumica e tyre ishin të diplomuar jashtë shtetit në perëndim, Itali, Gjermani, Austri dhe më vonë në ish-BS.

Të pajisur me njohuri, të gjera shkencore, trupa pedagogjike bënte përpjekje të vazhdueshme, që dijet e fituara t'ua jepnin me devotshmëri e përkushtim çdo skënderbegasi. Mësuesit dhe kuadrot ushtarakë, i gjeje pranë skënderbegasve nga mëngjesi në mbrëmje.

Në libër përshkruhen mësuesit dhe kuadrot ushtarakë për skënderbegasit, ishin shembull frymëzimi, njerëz, "prindër" me zemër të madhe, me ndjenja të thella qytetare, që rrezatonin mirësi për ta. Ishte merita e trupës pedagogjike dhe e kuadrit ushtarakë, të cilët i pritën me krahë hapur dhe u krijuan një mjedis të ngrohtë familjar. Ishte ky kuadër dhe këta mësues që pas kaq e kaq vitesh përsëri skënderbegasit, edhe gjyshër sot, shqiptojnë me nderim dhe respekt emrin "mësues", që pas prindit, ishte

më bujari dhe më i ëmbli.

Meritë kanë dhe kuadrot e mësuesit e përkushtuar të kësaj shkolle si Stavri Angjeli drejtori i shkollës, Luto Haxhiu komandant i shkollës, Drita Hajro, Gjylyzare Çiço, Leonora Duka, Arsino Sina, Sadete Bajraktari, Flutra Xoxe, Shpresa Shehu, Violeta Merdani (Byliku), Eleni Lluka, Marie Nano, Ali Neviri, Viron Tane, Viron Pollo, Filip Tola, Muharem Pinderi, Dilaver Dilaveri, Petraq Ikononi, L Lazar Breshtanaku, Gaqo Dilo, Irakli Kasneci, Kastriot Papakostandini, Viron Cinxo, Perikli Jorgoni, Rinush Idrizi, Gjergj Harxhi, Agron Babamusta dhe kuadrot ushtarakë si Mark Kovaç, Riza Zeraliu, Isuf Alibejsi, Shyqyri Malaj, Baçi Braka, Ndue Lleshi, Ismet Varfi, Rami Sadushi, Et'hem Ibrahim, Hasan Gjata, Refik Kuca, Muhamet Ormeni, Eqber Skëndi etj. Ishte një brez i mrekullueshëm mësuesish dhe edukatorësh që i ushqyen, brumosën me ide, i formuan dhe i edukuan për të jetuar dhe punuar në të katër anët e atdheut, me ndjenjë të lartë përgjegjësie, me përkushtim e devotshmëri të madhe ndaj popullit dhe atdheut.

Thënia fisnike e Koto Hoxhit kishte zënë vend tek mësuesit se "nuk mbill-

torët i kanë përshkruar me finikëri, për përkushtimin e palodhur ndaj detyrës simbol të edukimit dhe të arsimit të skënderbegasve.

Në mjediset e shkollës kurdoherë tregohej një kujdes i veçantë që skënderbegasve t'u krijoheshin të gjitha kushtet e mundshme për studim e stërvitje. Të bashkuar si një trup i vetëm mësues, kuadro, punonjës të shërbimit dhe skënderbegas mësonin dhe punonin për një qëllim, për t'i dhënë nder e dinjitet shkollës, popullaritet e personalitet para popullit. Pas kaq vitesh, e tanimë që nuk e kemi një shkollë të tillë, autorët me të drejtë e kanë vënë theksin se edhe pas kaq shumë vitesh, Shkolla "Skënderbej" u bë burimi kryesor i furnizimit të shkollave ushtarake në vend. Shkolla kishte si mision përgatitjen e nxënësve me kulturë të përgjithshme ushtarake, duke vënë në themel të programit mësimor lëndët kryesore të arsimit të përgjithshëm, për t'u hapur dyert jo vetëm për shkollat ushtarake, por edhe për universitetin shtetëror.

Kështu, nga viti 1968 e deri në mbyllje, maturantët që mbaronin me rezultate të larta në mësim, ndiqnin studimet në Universitetin e Tiranës.

nin krip, që s'mbin, por mbillnin farë e cila mbin". Fara që mbollën mbiu dhe mbuloi e lulëzoi në të gjitha, fushat, malet e kodrat e atdheut. Prandaj, mësuesit dhe kuadrot janë gjithmonë në çdo përvjetor të shkollës dhe të veprimtarive, duke përfaqësuar brezin e artë të arsimtarëve për të cilët edhe au-

Koha ka treguar se kuadrot që dolën nga kjo shkollë e kanë justifikuar plotësisht shërbimin e detyrës në mbrojtje të Atdheut.

Skënderbegasit dhe shkolla, krijuan një traditë të shkëlqyer në përgatitjen e kuadrove, kjo ka lënë gjurmë në ushtrinë tonë. Me programin e saj mundësoi

përgatitjen e oficerit të edukuar, të disiplinuar, të aftë dhe me botëkuptim atdhetar, në shërbim të atdheut e popullit. Kjo aksiomë u vërtetua në vitet '90 të shek. XX, kur në kohën e transformimeve të thella, të ndryshmit të sistemit shoqëror, gjatë këtij procesi spikati figura e oficerit qytetar, korrekt, besnik ndaj popullit dhe vendit, e që përkrahu proceset demokratike në vend.

**'Skënderbegasit' që lanë gjurmë në historinë e vlerave kombëtare
"Heroi i Popullit" Abdyl Bakiu,
komandanti i parë i shkollës
Ushtarake "Skënderbej"**

Abdyl Bakiu u lind në Kuç të Vlorës në vitin 1911. Që në moshë të re, i mbryjtur me traditat atdhetare e familjare të zonës nga vinte, formoi një personalitet të qëndrueshëm dhe falë intelektit e zgjuarsisë natyrale, shumë shpejt, ndonëse në moshë shumë të re, u bë pjesë e pleqësisë në fshat.

Në vitin 1942, ashtu si shumë atdhetarë të zonës, ai u lidh me çetën partizane "Avni Rustemi", ku u bë pjesëtar e një nga luftëtarët e drejtuesit aktiv të saj. Më vonë, në zjarrin e luftës për liri, ai u evidentua si një drejtues tepër i aftë e trim, ndaj ngjiti

luftëtar e drejtues është shënuar dhe në betejë të tjera gjatë kohës së luftës: si aksioni për çlirim të nënprefekturës së krahinës së Kurveleshit, që për nga hartimi i operacionit e deri tek realizimi i tij, mbetet një nga aksionet model të zhvilluar në krahinë e më gjerë.

Gjatë luftës, forcat e organizuara të Kurveleshit të Poshtëm, nën drejtimin e Abdyl Bakiut dhe Ali Lalës, në bashkëpunim me forcat partizane që komandohehin nga Mustafa Matohiti e Ago Çeli, në mbrëmjen e 27 Nëntorit

komandës partizane dhe u dorëzuan. Duke ulur tytat e armëve poshtë, e me kokulur, ata u lanë të lirë dhe u larguan në drejtimin Nivice-Salari-Tepelenë. Kështu, populli festoi i lirë 28 nëntorin, Ditën e Pavarësisë. Me çlirim të vendit dhe me hapjen e shkollës ushtarake "Skënderbej", Abdyl Bakiu, emërohet komandant i saj. Në vitin 1949, Abdyl është ndër kuadrot e parë që dërgohet për studime në Bashkimin Sovjetik. Studimet i mbaron në vitin 1952 dhe kthehet në atdhe. Pas kthimit, emërohet si titullar në një drejtori të rëndësishme të Ministrisë së Mbrojtjes. Në vitin 1966 Abdyl del në pension dhe shkon vullnetarisht në fshatin e lindjes për të dhënë kontributin e tij. Në fillim ai emërohet kryetar i lokalitetit, ku spikasin aftësitë e tij drejtuese e organizuese, përballë problemeve të shumta, që kishte populli në ato vite të vështira. Përveç kryerjes me përgjegjësi të gjithë detyrave të ngarkuara, Abdyl ka dhënë një kontribut shumë të rëndësishëm dhe në aspekte të tjera si në ngritjen e muzeut të fshatit, ndërtimin e mirëmbajtjes e varrezave të fshatit, në ndërtimin e shtëpisë së kulturës e mbarëvajtjes së aktiviteteve, etj...

Gjatë kohës që ishte në ushtri, ashtu dhe gjatë viteve kur ishte funksionar në pushtetin lokal, Abdyl është zgjedhur deputet dhe ka përfaqësuar zonën në disa legjislatura në Kuvendin e Shqipërisë.

shkallët e karrierës në repartet partizane që luftonin kundër pushtuesve e tradhtarëve të vendit. Kështu, Abdyl emërohet komisar batalioni në Brigadën e 6-të Sulmuese. Në drejtimin e kësaj brigade, veçanërisht në luftën për çlirim të Shkodrës, Kontributi i Abdylit si

1942, u gjenden bashkë në rrethimin e nënprefekturës ku ishin 150 xhandarë, milicë dhe ushtarë. Për të evituar vëllavrasjen, drejtuesit e operacionit i dhanë ultimatum nënprefektit që të dorëzohej. Në orën e caktuar, nënprefekti u detyrua të pranonte ultimatumin e

Zëvendësministria Bici:

Tashmë ju jeni pjesë e FA, me kontratë pune të sigurt dhe përfitues të të drejtave të Statusit të Ushtarakut

Gjeneralmajore Manushaqe Shehu: Nderi, Detyra, Atdheu, “kodi i jetës” së ushtarakut

“Nga dita e sotme ju jeni pjesë e Forcave të Armatosura. Do të keni kontratë pune të rregullt dhe të sigurt, shërbim shëndetësor falas për vete e familjen mundësi arsimimi dhe kualifikimi brenda e jashtë vendit pa pagesë, aftësim profesional, si dhe përfitoni të gjitha të drejtat që parashikon Statusi i Ushtarakut të Republikës së Shqipërisë”.

Mbi 300 të rinj e të reja fituan të drejtën të bëhen pjesë e personelit të Forcave të Armatosura, në përfundim të fushatës së rekrutimit që u shtri në të gjithë vendin në periudhën tetor 2021 - janar 2022. Kandidatët për ushtarë/detarë aktivë do të kryejnë stërvitjen bazë në Bunavi. Në ceremoninë e përcjelljes së tyre, zëvendësministria e Mbrojtjes, Dallëndyshe Bici përgëzoi për punën e bërë Shtabin e Përgjithshëm të FA-së, Qendrën e Personel Rekrutimit, si dhe të gjithë personelin e angazhuar në kushtet e vështira të pandemisë së Covid - 19.

Duke iu drejtuar të rinjve, zëvendësministria Bici u shpreh: “Nga dita e sotme ju jeni pjesë e Forcave të Armatosura. Do të keni kontratë pune të rregullt dhe të sigurt, shërbim shëndetësor falas për vete e familjen mundësi arsimimi dhe kualifikimi brenda e jashtë vendit pa pagesë, aftësim profesional, si dhe përfitoni të gjitha të drejtat që parashikon Statusi i Ushtarakut të Republikës së Shqipërisë”.

Gjatë fushatës së rekrutimeve u regjistruan, sipas kriterëve, 409 kandidatë, 46 prej tyre femra. Por vetëm 305 prej kandidatëve fituan

të drejtën për t’u bërë pjesë e personelit të FA-së. Ndërsa në emër të Shtabit të Përgjithshëm përshëndeti gjeneralmajor Manushaqe Shehu, e cila u uroi mirëseardhjen rekrutëve të rinj dhe familjarëve të tyre, një pjesë e të cilëve ishin të pranishëm në ceremoni, si dhe i falënderoi për përkrahjen që iu kanë dhënë fëmijëve të tyre, në iniciativën për t’u bërë pjesë e Forcave të Armatosura. “Ne, pjesëtarët e Forcave të Armatosura, -vazhdoi më tej gjeneralmajore Shehu, -kemi një kod me tri fjalë, në dukje të thjeshta, por të arta: “Nderi, detyra, atdheu”. Gjatë këtij kursi ju do ta mësoni kuptimin e këtyre fjalëve të gërshetuara me ndjenjën e sakrificës dhe përgjegjshmërisë. Shpresoj dhe pres shumë nga ju!”

TAKIMI

Gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj: Mirënjohje Mbretërisë së Bashkuar për kontributin e dhënë ndër vite në trajnimin, arsimimin dhe stërvitjen e personelit të FARSH

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj priti në një takim përshëndetës atashëun ushtarak të Mbretërisë së Bashkuar për Shqipërinë dhe Malin e Zi, nënkolonel Christopher Maycock, në kuadër të përfundimit të mandatit të tij 3-vjeçar në Tiranë. Gjeneralmajor prof. asoc. Begaj, vlerësoi bashkëpunimin ushtarak midis dy vendeve në fushën e sigurisë dhe mbrojtjes, duke theksuar faktin se gjatë qëndrimit në detyrë të nënkolonel Maycock, plani i bashkëpunimit midis dy vendeve ka pësuar një rritje të qëndrueshme në numrin e aktiviteteve të zhvilluara, pavarësisht masave kufizuese nga pandemia e Covid-19. "Si vend anëtar i NATO-s që ndajmë të njëjtat vlera euroatlantike, ne i jemi mirënjohës Mbretërisë së Bashkuar për kontributin e dhënë ndër vite në trajnimin, arsimimin dhe stërvitjen e personelit të FARSH, ku do të veçoja stërvitjet periodike midis Forcave Speciale dhe trajnimet në fushën e lidershit. Roli i Zyrës së Atashëut Ushtarak, në realizimin me sukses të këtyre aktiviteteve, në vlerësimin tim ka qenë dhe mbetet kritik", - u shpreh ndër të tjera gjeneralmajor Begaj. Nga ana e tij, nënkolonel Maycock e falënderoi shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FARSH për mbështetjen e treguar nga FARSH gjatë kohës së qëndrimit të tij në detyrë, si dhe e siguroi atë se edhe pasardhësi i tij do të vijojë me të njëjtin intensitet punën për vijimin dhe forcimin e bashkëpunimit ushtarak midis dy vendeve. Në përfundim të takimit, gjeneralmajor Begaj, duke i uruar suksese të mëtejshme, i akordoi nënkolonelit Maycock një "Certifikatë Mirënjohje", me motivacion: "Për kontributin e vyer në forcimin e marrëdhënieve ushtarake në fushën e trajnimit, stërvitjes dhe modernizimit".

CEREMONIA

Kolonel Toska: Arsimimi sa më cilësor rrit nivelin e performancës si ushtarak dhe individ në shoqëri

Përfundon Kursi i 51-të Bazë i Nënoficerit në QAPN. Në ambientet e Qendrës së Arsimimit Profesional të Nënoficerëve u zhvillua ceremonia e certifikimit të kursantëve të kursit 51-të Bazë i Nënoficerit.

Në këtë ceremoni morën pjesë Komandanti i QAPN, - së Kolonel Arben Toska, si dhe stafi i instruktorëve dhe mësimdhënës të QAPN-së.

Në fjalën e tij përshëndetëse Komandanti i QAPN, - së Kolonel Toska përshëndeti kursantët që përfunduan kursin Bazë të Nënoficerit.

Ai theksoi se: "Arsimimi dhe trajnimi sa më cilësor është thelbësor, pasi është metoda bazë e përparimit dhe reformimit social, duke rritur kështu përfaqësimin dinjitoz në nivelin e performancës si ushtarakë dhe individë në shoqëri.

Arsimimi është stafeta e profesionalizmit dhe mbrojtësi më i mirë i lirisë, më i mirë sesa një armatë këmbësorie, ndaj nuk ka investim më të rëndësishëm për ne sesa investimi në arsimim dhe dije".

Në këtë kurs u certifikuan 38 nëntetarë, të ardhur nga struktura të ndryshme të Forcave të Armatosura, të cilët përfunduan kursin me sukses.

Nënkolonel Mali: Guximi dhe përkushtimi i tyre le të na shërbejë si udhërrëfyes në mbrojtjen e Atdheut

Në memorien e shqiptarëve, viti 1997 do të mbetet si një vit i tmerrshëm dhe i përgjakshëm. Mijëra të rinj humbën jetën pasi e gjithë popullsia ishte e armatosur deri në dhëmbë për shkak të hapjes së depove të armatimit. Shkodra, mbetet një prej qyteteve me bilancet më të rënda nga kjo histori e trishtë, por falë sakrificave të disa oficerëve të policisë apo ushtrisë, situata nuk u përkeqësua edhe më tej, pasi populli mund të pajisej me granata apo raketa.

Po luftohej?! Po kundër kujt?! Sa zemra u copëtuan? Sa nëna vunë rasën e zezë? Sa fëmijë mbetën jetimë? Viti i marrëzisë shqiptare!

Të gjithë shkodranët mbajnë mend mbrëmjen e 12 marsit të vitit 1997, ditën kur qindra qytetarë, u nisën drejt repartit ushtarak dhe baterisë kundër-ajrore që ndodhej në Dobraq, për të marrë armë.

Në tentativë për të qetësuar njerëzit e irrituar, mbetën të vrarë komandanti Muhamet Hasmuja, 38 vjeç, nga komuna Gruemirë, dhe pak minuta më vonë u vra edhe oficeri Arben Hoxha, ndërsa mbeti i plagosur oficeri tjetër, Agron Kodra nga Reçi i Malësisë së Madhe.

"Kur turmat mbërritën tek repartit, ata tentuan të thyejnë barrierat dhe të futen. Ushtarët dhe oficerët ishin në njërin krah me armë në duar, por pa urdhër për të qëlluar dhe në tjetrin krah turmat ku mes tyre kishte edhe të armatosur. Në këtë situatë, Muhameti vendosi të futej në mes të turmës dhe oficerëve të tij për të shmangur përplasjet pasi ushtarët ishin nën presion.

Ai po u bënte thirrje qytetarëve që të largohen dhe situata të qetësohej. Në një moment, ai u rrëzua. Një dorë e zezë, nga turma qëlloi me armë drejt tij. Komandanti nuk u dëgjua më dhe u dha alarmi se Muhameti është qëlluar. Drejt tij, u nisën oficerët Arben Hoxha dhe Agron Kodra për ta ndihmuar, por

është dëgjuar një tjetër breshëri zjarri dhe të dy u rrëzuan".

Por çfarë pasojash do të kishte për Shkodrën dhe Shqipërinë nëse reparti kundërajror nuk do të mbrohej deri në fund dhe do të ishte në duart e turmave?

Pasoja fatale! Fatkeqësi të jashtëzakonshme. Kemi të bëjmë me topa kundërajror, raketa në gatishmëri për zjarr dhe tritol. Një pakujdesi sa më e vogël, madje edhe një cigare do të shkaktonte shpërthimin e tyre, pa llogaritur më pas nëse dikush do të aktivizonte topat apo raketat.

25-vjetori i rënies në krye të detyrës së Dëshmorëve të Atdheut

kapiten Muhamet Hasmuja, toger Arben Hoxha, kapter Ismet Ishulli, u përkujtua me nderimet që i takojnë dëshmorëve të atdheut, në ambientet e batalionit të Parë të Këmbësorisë së Forcës Tokësore (b1kFT).

Në ceremoninë e rastit merrnin pjesë: komandanti dhe shtabi i b1kFT-së, familjarë dhe miq të Dëshmorëve si dhe efektivet e këtij reparti.

Aktiviteti përkujtimor u hap nga komandanti i b1kFT-së nënkolonel Ali Mali, i cili në fillim të fjalës së tij vlerësoi ushtarakët e rënë në krye të detyrës, si shembulli më i mirë i vetëmohimit dhe shpirtit të sakrificës së një ushtaraku, por edhe si burim frymëzimi për brezat që do të vijnë. "Përkushtimi, guximi vetëmohimi, pra vepra e tyre, le të na shërbejë si udhërrëfyes që të edukohemi, trajnohemi e të stërvitemi, për të siguruar e garantuar mbrojtjen e Atdheut çdo ditë. Dëshmorët gjithmonë bien në emër të lirisë dhe për hatër të lirisë, por të lirisë për të tjerët..." -vijoi më tej fjalën e tij komandanti i batalionit të Parë të Këmbësorisë nënkolonel Mali.

Ceremonia përkujtimore, vijoi më tej me vendosjen e kurorave dhe tufave me lule, pranë lapidarit të Dëshmorëve të Atdheut.

Kapiten Muhamet Hasmuja, toger Arben Hoxha, kapter Ismet Ishulli, ranë në krye të detyrës në Qarkun e Shkodrës në vitin 1997.

Ministri Peleshi: Krenohemi me gratë në uniformë për kontributin e tyre në forcimin e paqes dhe sigurisë

Në takim të organizuar me rastin e 8 Marsit nga Forcat e Armatosura shqiptare dhe Zyra e Bashkëpunimit të Mbrojtjes, morën pjesë ministri Niko Peleshi, ambasadorja amerikane Yuri Kim, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneralmajor Bajram Begaj, zëvendës shefja gjeneralmajor Manushaqe Shehu, komandantja e Gardës Kombëtare të New Jersey-t gjeneral brigade Lisa Hou si dhe mjaft gra dhe vajza ushtarake si nga FA-të shqiptare ashtu dhe nga ato amerikane.

Në fjalën e tij ministri Peleshi vuri në dukje jo vetëm rritjen e numrit të grave në FA-të shqiptare, por edhe fuqizimin e rolit të tyre, në përgjegjësi të reja dhe detyra të larta. "Ne krenohemi shumë për gratë tona të guximshme në uniformë për kontributin e tyre të shkëlqyer. Shqipëria mbështet plotësisht rëndësinë e rolit të gruas në forcimin e paqes dhe sigurisë. Sidomos gjatë viteve të fundit, për shkak të prioritetit të lartë që i është kushtuar fuqizimit të grave dhe arritjes së barazisë gjinore, Shqipëria ka bërë progres të dukshëm në rritjen e kuotave të grave në parlament, administratë publike, ushtri, polici dhe gjyqësor. Në përputhje të plotë me Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe Planin Kombëtar të Veprimit 1325, Ministria e Mbrojtjes ka përfshirë perspektivën gjinore në politikat dhe procedurat e saj të rekrutimit duke promovuar dhe rritur leadershipin e grave në hierarkinë ushtarake duke emëruar gratë dhe vajzat ushtarake në poste të nivelit

të lartë; duke rritur pjesëmarrjen e grave në misionet dhe operacione jashtë vendit; duke rritur e numrin e grave në Përfaqësitë Ushtarake shqiptare pranë strukturave komanduese të NATO-s dhe numrin e grave në përfaqësitë diplomatike jashtë vendit. Një nga politikat kryesore në FA është rritja e pjesëmarrjes së grave në misionet dhe operacionet paqeruajtëse jashtë vendit, parandalimin dhe zgjidhjen

e konflikteve. Më lejoni të kujtoj pjesëmarrjen ushtarake të femrave në misionet paqeruajtëse dhe operacionet në terren si në: Letoni, Kosovë dhe Sudanin e Jugut."

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneralmajor Bajram Begaj e konsideroi shumë të rëndësishëm rolin e grave dhe vajzave në uniformë

dhe vlerësoi shërbimin e tyre. Më pas, ministri Niko Peleshi, ambasadorja amerikane Yuri Kim, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneralmajor Bajram Begaj, zëvendës shefja gjeneralmajor Manushaqe Shehu, komandantja e Gardës Kombëtare të New Jersey gjeneral brigade Lisa Hou ishin pjesë e një paneli, ku iu përgjigjën pyetjeve të ndryshme të grave dhe vajzave ushtarake që shërbejnë në uniformë.

**URIMI I ZV. SHEFES
SË SHTABIT TË
PËRGJITHSHËM TË
FA, GJENERALMAJOR
MANUSHAQE SHEHU
PËR 8 MARSIN**

ZËVENDËSSHEF I SHTABIT
TË PËRGJITHSHËM TË FA
GJENERALMAJOR MANUSHAQE SHEHU

**"Krenare që i keni shërbyer
me përkushtim e devotshmëri
atdheut, duke sakrifikuar jo në
pak raste veten dhe familjen Tuaj"**

Për ju koleget e mia që militoni në FA!
Ky 8 mars i gjen femrat ushtarake e civile që shërbejnë në FA, në misionet paqeruajtëse jashtë vendit, në kuadër të NATO-s, OKB-së, BE-së, që nga Sudani i Jugut, Kosova, por edhe në shtabet e NATO-s e Përfaqësitë Ushtarake jashtë vendit. Që nga nëntori i vitit 1977, Kombet e Bashkuara (UN), 8 marsin e kanë njohur botërisht si "Ditën e Gruas", ditë kur të drejtat e gruas u vunë në agjendën e ditës të politikës mbarëkombëtare, për shkak se që më 8 Mars 1857, gratë punëtore të një fabrike tekstili dhe veshjeje të Nju Jorkut – SHBA, u ngritën kundër shtypjes dhe shfrytëzimit në punë për të fituar të drejtat e tyre dhe të shumë ngjarjeve të tjera të mëvonshme.

8 marsi është një ditë e shënuar edhe për gratë shqiptare, të cilat nga dita në ditë e gjejnë veten e tyre më të vlerësuar e më të ndërgjegjshme për rolin e tyre në jetë e shoqëri. Në këtë kuadër edhe gratë ushtarake

ky 8 mars i gjen më optimiste për të ardhmen e tyre.

Në këtë ditë të shënuar, dëshiroj t'ju drejtohem juve, jo vetëm si zëvendëssehefe e Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura e si gjenerale, por si njëra prej jush, si grua, kolege, nënë e motra juaj, Gëzuar festën e Nënës, Shëndet e lumturi paçi në çdo aspekt të jetës tuaj familjare e shoqërore!

Në mënyrë të veçantë dëshiroj të përshëndes femrat ushtarake që ky 8 mars i gjen në misionet paqeruajtëse jashtë vendit, në kuadër të NATO-s, OKB-së, BE-së, që nga Sudani i Jugut, Kosova, por edhe në shtabet e NATO-s e Përfaqësitë Ushtarake e ambasadat shqiptare jashtë vendit.

Ky 8 mars, një pjesë të femrave ushtarake shqiptare i gjen në fushat e poligonit e stërvitjes, në mbështetjen e furnizimit e repartëve, i gjen pranë anijeve luftarake e pranë mjeteve ajrore, i gjen në patrullim në detyrat policore, në kryerjen e shërbimit të rojës, në auditorët e Akademisë së Forcave të Armatosura, në kurse të ndryshme të arsimimit e të kualifikimit, duke përfshirë edhe atë të pilotit, në ndjekjen e situatës në Ukrainë, me dëshirën dhe shpresën për ndërprerje sa më parë të luftës, e cila u ka marrë jetën shumë civilëve të pafajshëm, midis tyre edhe gra e fëmijë, i gjen në Shtabin e Përgjithshëm e në shtabet e Komandave të Forcave, në strukturat e Ministrinë e Mbrojtjes, e kudo tjetër ku

është nevoja dhe ku e kërkon funksioni organik, duke mos neglizhuar për asnjë çast e moment kryerjen e detyrave, të cilat gjej rastin t'i përshëndes e t'i falënderoj për përkushtimin e treguar ndaj detyrës.

Në këtë 8 mars, gjej rastin të falënderoj ministrin e Mbrojtjes z. Niko Peleshi dhe Shefin e Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura, gjeneralmajor Prof. Asoc. Bajram Begaj, për kujdesin e mbështetjen e treguar ndaj femrave ushtarake, si në rekrutimin, promovimin dhe ecurinë e tyre në detyrë e karrierë, e cila ka bërë që sot numri i femrave ushtarake të jetë 14.47% me objektivin për të qenë 15%.

Ky 8 mars pati një vëmendje më të veçantë nga lidershipi civil dhe ushtarak i Ministrisë së Mbrojtjes dhe Shtabit të Përgjithshëm të FA-së. Zhvillimi pikërisht në këtë datë, i këtij aktiviteti të organizuar nga Forcat e Armatosura shqiptare dhe Zyra amerikane e Bashkëpunimit të Mbrojtjes (ODC), ku marrin pjesë ministri i Mbrojtjes z. Niko Peleshi, ambasadorja amerikane Yuri Kim, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneralmajor Prof. Asoc. Bajram Begaj, komandantja e Gardës Kombëtare të New Jersey-t, gjeneral brigade

Lisa Hou, si dhe mjaft gra dhe vajza ushtarake si nga FA-të shqiptare ashtu dhe nga ato amerikane dhe mesazhet që ata dhanë, tregon mbështetjen dhe rëndësinë që i jepet rolit të femrës ushtarake (vajzave e grave me uniformë) në Forcat e Armatosura

Sot kemi piloten e parë shqiptare femër, Armela Murati dhe femrën e parë në Truprojën e Nderit, Elona Likaj, të cilave u dërgoj një urim special në këtë ditë shënuar të jetës së tyre.

Ashtu sikurse femrat ushtarake aktive edhe ato në rezervë, i gjen sot deputete, biznesmene, por edhe shtëpiake të papuna. 8 marsi është festë për të gjitha, prandaj në këtë ditë të shënuar një urim të veçantë dëshiroj të jap gjithë atyre ushtarakeve femra, ushtarë profesioniste, nënoficere e oficerë, të cilat për arsye ligjore e kanë ndërprerë karrierën ushtarake ose që për arsye moshe kanë dalë në pension, Gëzuar festën e Nënës! Vlerësim e mirënjohje për kontributin tuaj në vite, si pjesë e Forcave të Armatosura! Krenare që i keni shërbyer me përkushtim e devotshmëri atdheut, duke sakrifikuar jo në pak raste veten dhe familjen Tuaj! Qofshi përjetë të lumtura, si nëna e si gjyshe! Megjithëse trajtimi dhe vlerësimi që u bëhet sot femrave, ka njohur gjithmonë përmirësim e rritje si në aspektin ligjor, ashtu edhe në zbatimin praktik, përsëri ka vend që, si gra të mos reshtim

së kërkuari ndaj strukturave shtetërore, por edhe në familje ndaj bashkëshortëve tanë një trajtim më human e njerëzor.

Prandaj në këtë 8 Mars, ditë të cilën nuk duhet ta konsiderojmë vetëm si ditë feste, por edhe si ditë të manifestimit të kërkesave tona, ju bëj thirrje grave ushtarake e patjetër edhe atyre civile: Luftoni e kontribuoni më shumë për veten tuaj! Mos pushoni së studiuar për të arritur me punë e mundim çdo ambicie profesionale e të karrierës edhe atë që konsid-

erohet e paarritshme! Luftoni dhe kërkonin të gjejnë zbatim të gjitha ligjet në fuqi që u japin të drejta grave ashtu si edhe burrave! Luftoni e kërkonin që promovimi në detyrë e gradë të mos konsiderohet si "lëmoshë e mëshirë" ndaj femrave, por si një e drejtë që ju takon dhe e meritoni! Luftoni dhe kërkonin që edhe në familje të mos jeni pre e dhunës dhe e diskriminimit, siç ndodh në ndonjë rast edhe ndaj femrave ushtarake! Kurrë mos pranoni dështimin në karrierën tuaj! Edhe nëse ndodh përpikuni për të bërë të pamundurën. Dështimi juaj duhet të jetë sfidë për të tjerat!

Ambiciet tona si individë, në pozicionin e punës, por edhe në grup si gra duhet të jenë të arrijmë gjithçka që është e mundur, gjithmonë të tregojmë me aftësi e me punë se jemi në gjendje të bëjmë punë të dobishme ndaj shoqërisë dhe atdheut, aq sa edhe burrat.

Por kur këto t'i kemi arritur, të dimë t'i vëmë në zbatim e të mos zhgënjëjmë në besimin e dhënë ndaj nesh. Mos mendoni asnjëherë se si gra kemi arritur çdo gjë në mbrojtjen e të drejtave tona. 8 marsi është mbi të gjitha arritje e të pamundurës.

Gëzuar festën e Nënës!

47 VJET IGJIU

Sistemi gjeodezik i standardeve të NATO-s, realitet krenarie

S

Shqipëria ka një datë me shumë domethënie në historinë e saj, ndoshta që prej Pavarësisë. Dhe kjo ka të bëjë me gjeodezinë, krijimin e këtij institucioni kaq të rëndësishëm.

Instituti do të hartonte politika të grumbullimit, punimit, mirë-administrimit të informacioneve gjeografike dhe të gjeosistemeve në shkallë vendi. Ai organizonte përgatitjen topogjeodezike të terrenit shqiptar, përgatitjen e literaturës topografike e gjeografike ushtarake për armët dhe shërbimet e ushtrisë, do të planifikonte të gjithë punën për përgatitjen topografike të kuadrove dhe efektivëve të strukturave të forcave të armatosura, për planëzimin dhe krijimin e rezervave të nevojshme me harta topografike dhe tematike apo speciale, si dhe do të ideonte dhe organizonte punën studimore, shkencore në fushat përkatëse..

Në një intervistë për gazetën "Ushtria" ish-drejtori i institutit të Topografisë Ushtarake (kolonel), profesor me gradën shkencore "kandidat i shkencave", i laureuar me titullin "Mjeshtër Kërkimesh", z. Myslim Pasha, në 47-vjetorin e krijimit të këtij instituti do të na sillte një panoramë të plotë të aktivitetit të tij.

Intervistoi:
Shefe e Sektorit të Botimeve,
ANJEZA MUSOLLARI

Përvjetorët festivë të institucioneve ushtarake janë ngjarje jo vetëm për efektivët e tyre por edhe për të gjithë Forcat e Armatosura. Në këtë kuadër është edhe ditë-krijimi i IGJIU-së

Është festa e përbashkët e topografëve, gjeodetëve dhe gjeografëve të Ushtrisë Shqiptare (Forcave të Armatosura në vit). Është festa e hartës e pikturës së portretit hartografik të Shqipërisë, festa e koordinatave lartësive dhe thellësive të trajtave të këtij vendi, e modelit të ndryshimeve në kujtesën dhe gjeo-historinë e kombit tonë, festa e Projeksionit të mbijetesës dhe zhvillimeve të së ardhmes.

Mbetet një ngjarje që nuk sjell thjesht një datë të zakonshme. Të zgjohet kujtesa me një hartë Shqipërie në dorë, krah çeljes së luleve, me një hartë të përtërirë, të ardhur prej mbijetesës kombëtare, gjer në ditë të sotme. Me këtë hartë shohim portretin e mbijetesës, ndihmesat e brezëve, për të vizatuar e pikturuar tiparet e këtij Dheu dhe Deti, shtrirjen historike, në projeksionet e padrejtësive, kufijtë e prerë prej tragjedisë dhe me ndryshimet që u bënë përmbi këtë portret. Është djepi hartografik që na përkund.

Shërbimi Hartografik dhe Gjeodezik në FA, ka një zanafillë që vjen që nga lashtësia, apo jo?

Hartat e botës që nga shekulli IV p. e. r., ato të Herodotit, Hekatu-t Eratostenit, Strabonit dhe Ptolemeut, bartin në vete dhe trajtat e Ilirisë së hershme dhe vendpozicionimin e Ilirëve. Historia që vjen e bart këtë portret me qëndresën aq të njohur të Ilirëve në hartat Romake, Arabe, Portulane, ndër hartat e Periudhës së Re, kur kontributet hartografike dhe gjeodezike erdhën nga pushtuesit, ndaj kemi gjurmët e Institutit Gjeografik të Vjenës, Institutit Gjeografik Ushtarak të Firences që realizuan studimet dhe hartat e para topografike. Në Periudhën pas Luftës së Dytë Botërore,

Hartat e botës që nga shekulli IV p. e. r., ato të Herodotit, Hekatu-t Eratostenit, Strabonit dhe Ptolemeut, bartin në vete dhe trajtat e Ilirisë së hershme dhe vendpozicionimin e Ilirëve. Historia që vjen e bart këtë portret me qëndresën aq të njohur të Ilirëve në hartat Romake, Arabe, Portulane, ndër hartat e Periudhës së Re, kur kontributet hartografike dhe gjeodezike erdhën nga pushtuesit, ndaj kemi gjurmët e Institutit Gjeografik të Vjenës, Institutit Gjeografik Ushtarak të Firences që realizuan studimet dhe hartat e para topografike.

sërish në fatin e ndikimeve të sistemit komunist që u vendos, kur Bashkimi Sovjetik u shtri si një Perandori Komuniste. Hartat gjatë kësaj periudhe sollën standarde të reja, ku për herë të parë morën pjesë edhe hartografët dhe gjeodetët e parë të Shqipërisë. Më 2 prill 1946 fillon organizimi i Shërbimit Gjeodezik

të Ushtrisë Popullore. Ndërkaq në vitin 1953 filloi veprimtarinë edhe Dega e Topografisë në Shtabin e Përgjithshëm. Më vonë krijohet dhe vepron Detashmenti Autonom Topografik i Shtabit të Përgjithshëm, që kreu disa detyra të rëndësishme gjeotopografike.

Kur u krijua Instituti Topografik i Ushtrisë?

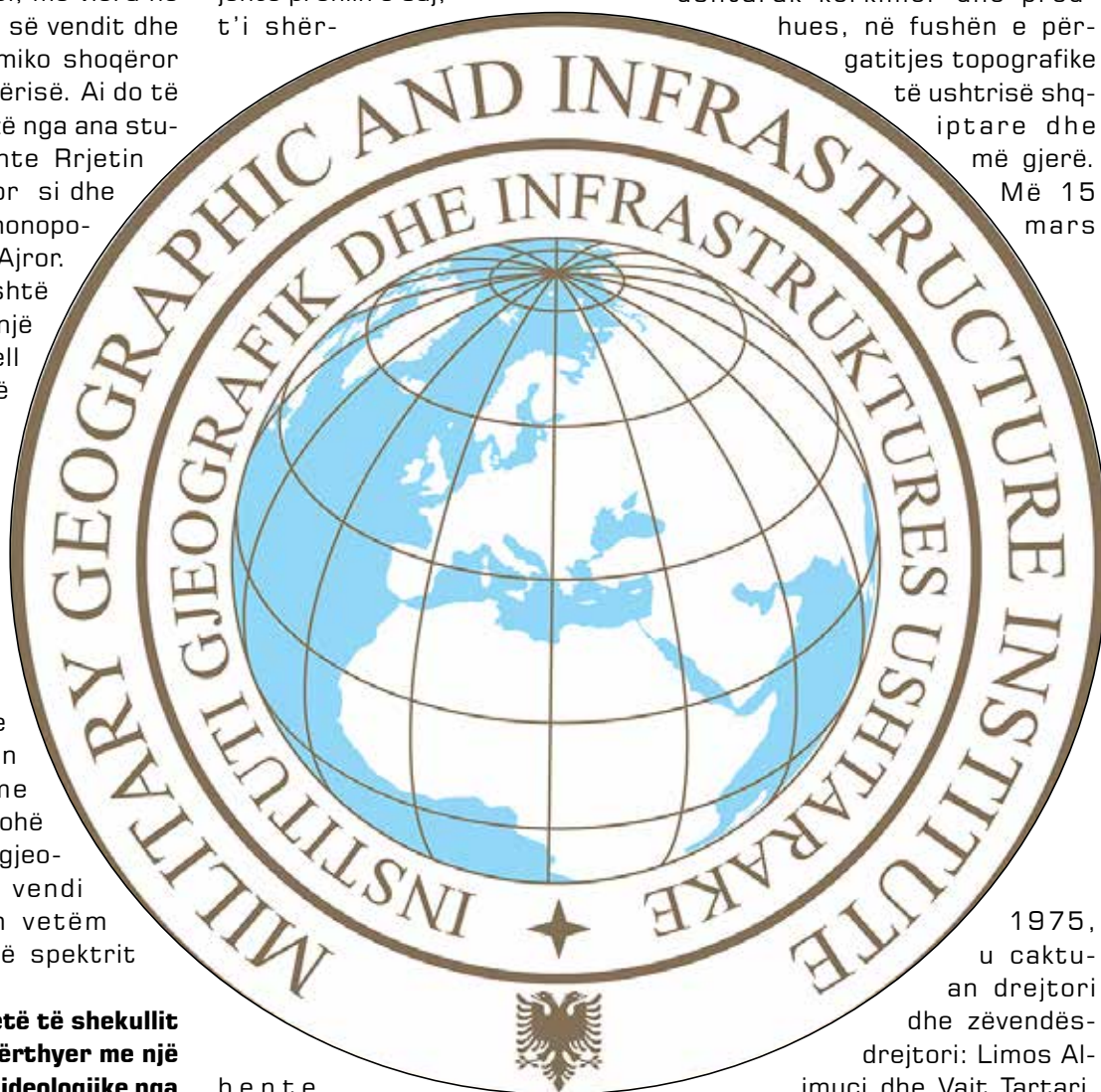
Me vendim të Këshillit të Ministrave, më 8.05.1975 krijohet Instituti Topografik i Ushtrisë (ITU). Ai kishte detyrë dhe mision kombëtar që të hartografonte Republikën e Shqipërisë në shkallë të mesme dhe të vogël, me vlera në fushën e Mbrojtjes së vendit dhe të zhvillimit ekonomik shoqëror e kulturor të Shqipërisë. Ai do të kishte si detyrë bazë nga ana studimore të ndërtonte Rrjetin Gjeodezik Shtetëror si dhe do të kishte edhe monopolin e Fotografimit Ajror. Kjo nuk është thjeshtë një histori. Është një ngjarje që nuk sjell vetëm një datë të thjeshtë të një instituti të zakonshëm. Kjo ngjarje sjell në histori një nga institutet më në zë të fushës studimore dhe krijuese në Shqipëri, sepse ky institut është marrë dhe merret me Hartën e Shqipërisë, me portretin e saj në kohë dhe hapësirë, me gjeohistorinë e këtij vendi që nuk i shërben vetëm ushtrisë por gjithë spektrit zhvillimor shqiptar.

Vitet shtatëdhjetë të shekullit që shkoi ishin të ngërthyer me një situatë politike dhe ideologjike nga më dramatiket në Shqipëri...

Ishte një tronditje e madhe jo vetëm për Ushtrinë por edhe për gjithë vendin. Beqir Balluku ishte shpallur armik. Pas tij gjeneralë të njohur shqiptarë që kishin ardhur nga Lufta e Dytë Botërore, shkollin pas njëri-tjetrit, si në gijotinë (Petrut Dume, Hito Çako) dhe shumë të tjerë. Si një shkullmë e fortë shkallmuese frynte era e të ashtuquajturave "Teza të Zeza" dhe komplete pas saj. Pikërisht në këtë kohë tronditëse, profesionistë të topografisë ushtarake, nuk ndiqnin politikën e kohës as ideologjinë, ata iu përveshën punës që të krijonin një Institut

për t'i shërbyer hartografimit dhe gjeodezisë kombëtare. Pra, në këtë eveniment nuk ka asnjë ndikim ideologjik. Ishte koha që gjeodezia dhe hartografia shqiptare të krijonte profilin e saj, t'i shër-

ri që do t'i vlente ardhmërisë së këtij shërbimi. Po nuk mund të harrohen edhe shumë të tjerë që punonin në sektorët e krijuar dhe dhanë mendime të çmuara. Ky Institut do të ishte institucion ushtarak kërkimor dhe prodhues, në fushën e përgatitjes topografike të ushtrisë shqiptare dhe më gjerë. Më 15 mars

1975, u caktuan drejtori dhe zëvendës-drejtori: Limos Alimuçi dhe Vait Tartari.

bente zhvillimit. Ata që e krijuan këtë Institut nuk u nisën vetëm nga ndërmarrja fantazmë e bunkerizimit të Shqipërisë, por për nevojat gjithësore që kishte vendi në të gjithë fushat.

Kush ishin nismëtarët e tij të parë?

Ideatorët kryesorë që duhet t'i përmendë historia janë: Dhimo Dhaskali, Limos Alimuçi, Vait Tartari, Çesk Begu, Thimi Jorganxhi, Myslim Haxhiu, Filip Marga, Mulla Mullaj, të cilët ishin ndër kryesorët që punuan në këtë projekt të

Pas tyre vinte një bashkësi kuadrosh oficerë të shkallëve dhe të brezëve të ndryshme të cilët kanë lënë jetën e tyre në vlera të mëdha hartografike dhe vepra që s'harrohen si: Perlat Gjolliku, Robert Hajro, Kleanthi Dhimitri, Çarçan Danaj, Novrus Xhaferi, Xhavit Xhani, Gani Mustafa, Vangjel Gaçe, Niko Zheku, Beniamin Lohja, Agim Mezini, Seit Shaplo, Hasan Dyli, Zeqo Zano, Bilbil Mehmeti, Hysen Dervishi, Liliana Duri, Marjeta Pasko e të tjerë. Më pas vjen një brez i tjetër kuadrosh që mbaruan shkollat ushtarake brenda vendit dhe u arsimuan edhe në Universitetin e Tiranës,

Përparim Likaj, Maksimilian Gjika, Eduart Isufi, Stafan Shahini, Asllan Muka, Piro Dado, Bajram Muja, Ptoleme Biku, Asllan Bebeçi, Kostandin Premti e shumë të tjerë që mbushën kontributet teknike e kërkimore në fushat inxhinierike. Po kështu një bashkësi e tërë kuadrosh topografë nga shkollat ushtarake zunë pozicione të rëndësishme në Institut si në Astronomi, Gjeodezi, Hartografi si Asllan Gorezi, Llukan Mici, Vladimir Koruni, Asim Beja, Josif Kollçi, Mustaf Koçerri, Kujtim Ago. Një brezni e më këndejme do të vinte me Çelik Muratin, Behar Malaj, Bashkim Çapunin, Faik Teki Meta, Osman Tome.

Misioni hartografik dhe gjeodezik i IGJU-së është mision kombëtar. A mund të na shpjegoni diçka më tepër?

Kujtuam pak më parë atë që quhet: "Mision", që nuk lidhet për gryke nga politika dhe ideologjia. Është ana shkencore dhe teknike që ka themel. Nëse ka diçka që duhet t'u thuhet me lavde breznisë që shkoi dhe që ndërtoi ITU, është se ata panë në rrënjë "Misionin topografik dhe gjeodezik" dhe për këtë do të ngelen në histori. Breznia që erdhi e gjeti këtë udhë të hapur. Kjo duhet thënë me plot gojën. Rrallë mund të ketë ndodhur që në kushte të izolimit komunist të ndërtoheshin vepra aq të mëdha kombëtare se sa rrjeti Gjeodezik Shtetëror, se sa hartografimi në të gjithë shkallët (1: 10 000, 1: 25 000, 1: 50 000 deri në 1: 1000 000), vepra të vlerësuar nga ana shkencore dhe teknike gjer në ditë të sotme. Ka qenë një energji e jashtëzakonshme. Pa këtë bazë nuk do të kish arritur kulme dhe nuk do të kish pasur një Institut Gjeografik Ushtarak, i cili të përballej me kërkesa të reja të zhvillimeve postkomuniste. Është një periudhë e gjatë, e trazuar, me zigzage të cilat kulmuan në vitin '97, kur

ky institut u gjend në prag të shfarosjes dhe djegies makabre. Por u arrit që të shpëtohej, ndërkaq ishte në pikëpyetje e ardhmja e tij.

Projekte të mëdha me natyrë kombëtare janë realizuar. A mund të shtjelloni disa prej tyre?

Nuk është e lehtë që të jesh në hullinë e informacioneve moderne si dhe të teknologjive. Mos harroni se Shqipëria të gjithë projektet zhvillimore të saj i ka bërë dhe po i bën në bazë të hartografimit dhe të gjeodezisë themelore që ka kryer ky institut. Nuk është pak të shndërrosh sistemin gjeodezik, të kalosh në harta të standardeve të NATO-s, në Sistemin e Pozicionimit Global të bashkëpunimit me institucione të huaja. Këto janë vlera që janë pranuar nga partnerët ndërkombëtarë. Ky është një realitet krenarie, sigurisht.

Ju folët për "mision hartografik kombëtar". A është cenuar ndonjëherë?

Misioni që ka Instituti lidhet me Informacionet hapësinore, e këtu buron ai kujdes inteligjent që duhet qysh në krye të veprave dhe Projekteve. Mbase është dhimbje, por edhe ajo duhet cekur, gjithsesi. Nuk mund të harrohet asnjëherë Marrëveshja e De-limitimit të Detit midis Greqisë dhe Shqipërisë në vitin 2009! Ajo që ndodhi është dramatike. Kjo ka lidhje me atë se a është në gjendje IGJIU për menaxhimin hapësinor hartografik të kufijve shtetërorë të Republikës?

Ndryshimet që ndodhën pas viteve '90, u reflektuan në misionin e Institutit?

Tani Instituti quhet: "Instituti Gjeografik dhe Infrastrukturës". Kërkohet një realitet dhe angazhim tërësor në zhvillimet e sotme në rajon dhe më gjerë, në situatat gjeopolitike

që mund të vijnë, ku gjeografia luan rolin e saj të madh vetëm atëherë kur rojat hartografike kombëtare janë në krye të orientimeve zhvillimore të reformave të sotme jo vetëm në FA por edhe për gjithë vendin. Udhë e mirë e përtëritjes së hartave 1: 25 000 sipas standardeve të NATO-s dhe një projekt Detar me Norvegjinë, rrëfen se këto koordinata orientuese janë frymëzuese. Në histori dhe në përvojë, Lufta e Kosovës ishte në kreun e ndihmesës së madhe hartografike dhe gjeodezike në studimin e hapësirës së Republikës së Kosovës. Projekti i parë që u krye me NIMA (National Imagery and Mapping Agency) e SHBA-së, përtëritja e hartave topografike të shkallës 1:50 000 sipas standardeve të NATO-s. Pikërisht nga ky projekt filluan edhe ndryshimet e mëdha në Institut. Me një vendim të posaçëm të KM dhe ligji për Institutin prej Parlamentit të Shqipërisë, u bënë ndryshime me rëndësi në Misionin. Instituti u quajt "Instituti Gjeografik Ushtarak i Shqipërisë".

A ka diçka aktuale që duhet kujtuar në këtë ditë hartografike?

Jo vetëm unë por të gjithë kolegët kuadro ushtarakë të IGJIU-së, punonjësit civilë gjithashtu, kanë se çfarë të kujtojnë edhe në situatën ndërkombëtare. Një pushtim tragjik kryhet këto ditë nga Federata e Rusisë ndaj Ukrainës. Janë hapësira, vepra urbane, qytete që pushtohen. Përpara se të kryhej ky akt është përtërirë harta topografike, është studiuar hapësira tokësore detare dhe ajrore, me sisteme koordinatash që përdoren nga të dy palët. Kjo na sjell në mendim, se sa vlerë kanë studimet e IGJIU-së për ta ushqyer Shtabin e Përgjithshëm me harta dhe koordinata, dhe informacione të tjera që i duhen veprimeve luftarake.

Lufta është e tmerrshme Çfarë sjell përdorimi i armëve kimike

"Nuk di se me çfarë armësh do të bëhet
Lufta e Tretë Botërore, por Lufta e Katërt
do të bëhet me gurë dhe shkopinj"

**PËRGATITI:
SHEFE E SEKTORIT TË BOTIMEVE
ANJEZA MUSOLLARI**

(Albert Einstein)

Lufta është e tmerrshme në vetvete, por bëhet edhe më e tmerrshme kur njerëzit harrojnë respektin për armikun dhe fillojnë të përdorin mjete të tilla nga të cilat tashmë është e pamundur të shpëtosh. Por çfarë ka sjellë përdorimi i armëve kimike në dy luftërat botërore dhe çfarë sanksionesh janë marrë ndaj prodhuesve të tyre? Armët kimike janë armë të shkatërrimit

në masë, parimi kryesor i të cilave është ndikimi i substancave toksike në mjedis dhe njerëzit. Llojet e armëve kimike ndahen sipas llojeve të shkatërrimit të organizmave biologjikë. Gjatë Luftës së Dytë Botërore, Japonia përdori armë kimike shumë herë gjatë konfliktit me Kinën. Për më tepër, qeveria japoneze, e kryesuar nga perandori, e gjeti jashtëzakonisht të efektshme këtë metodë të luftës: së pari, armët

kimike nuk janë më të shtrenjta se ato të zakonshme me kosto, dhe së dyti, ata mund të bëjnë pothuajse pa humbje në trupat e tyre.

Me urdhër të perandorit, u krijuan njësi speciale për të zhvilluar lloje të reja të substancave toksike. Për herë të parë, kimikatet u përdorën nga Japonia gjatë bombardimeve të qytetit kinez Woqui, rreth 1000 bomba u rrëzuan në tokë. Japonezët shpërthyen më vonë 2

Lufta është e tmerrshme në vetvete, por bëhet edhe më e tmerrshme kur njerëzit harrojnë respektin për armikun dhe fillojnë të përdorin mjete të tilla nga të cilat tashmë është e pamundur të shpëtosh. Por çfarë ka sjellë përdorimi i armëve kimike në dy luftërat botërore dhe çfarë sanksionesh janë marrë ndaj prodhuesve të tyre?

500 predha kimike gjatë betejës së Dingxiang. Ata nuk u ndalën këtu dhe vazhduan të përdorin armë kimike deri në humbjen përfundimtare në luftë. Në total, rreth 50 000 njerëz ose më shumë vdiqën nga helmimet kimike, viktimat ishin si në ushtri ashtu edhe në mes civilëve.

Më vonë, trupat japoneze nuk rrezikuan të përdorin armë kimike të shkatërrimit në masë kundër forcave amerikane dhe sovjetike që përparonin. Ndoshta për shkak të frikës së bazuar se të dyja këto vende kanë rezervat e tyre të kimikateve, disa herë më të mëdha se potenciali i Japonisë, kështu që qeveria japoneze me të drejtë kishte frikë nga një sulm hakmarrës në territoret e saj. Shtetet e Bashkuara morën hapin tjetër: Dihet se në Luftën e Vietnamit, shtetet në mënyrë aktive përdorën substanca toksike. Popullsia civile e Vietnamit, natyrisht, nuk kishte asnjë shans për të mbrojtur veten e tyre. Gjatë luftës, duke filluar nga viti 1963, Shtetet e Bashkuara spërkatën mbi Vietnamin 72 milion litra "defoliant Agent Orange", i cili përdoret për të shkatërruar pyjet ku fshiheshin guerilët vietnamezë, si dhe direkt gjatë bombardimit të vendbanimeve. Përzierjet e përdorura përmbajnë dioksinë - një substancë që vendoset në trup dhe çon në sëmundje të gjakut, mëlçisë,

shtatzënisë së dëmtuar dhe, si rezultat, deformime në fëmijët e porsalindur. Si rezultat, më shumë se 4.8 milion njerëz u prekën nga sulmi kimik dhe disa prej tyre pësuan pasojat e helmimit nga pyjet dhe tokat pasi mbaroi lufta.

Bombardimi pothuajse shkaktoi një katastrofë ekologjike - si rezultat i veprimit të kimikateve, pyjet e lashta të mangrove që rriteshin në territorin e Vietnamit u shkatërruan pothuajse plotësisht, rreth 140 lloje zogjsh vdiqën, numri i peshqve në rezervuarët e helmuar ra ndjeshëm, dhe ai që mbeti nuk mund të hahej pa rrezik për shëndetin. Por minjtë e murtajës në një numër të madh dhe rriqrat e infektuar u shfaqën. Në një farë mënyre, pasojat e përdorimit të defoliantëve në vend, akoma ndjehen, herë pas here fëmijët lindin me anomalitë dukshme gjenetike. Ndoshta sulmi më i famshëm terrorist në histori, për fat të keq, ishte një sukses, i kryer nga sekt i fetar neo-fetar japonez "Aum Senrikyo". Në qershor 1994, një kamion u largua nëpër rrugët e qytetit Matsumoto, në pjesën e prapme të të cilit ishte instaluar një avullues i nxehtë. Sarina, një substancë toksike që hyn në trupin e njeriut përmes rrugëve të frymëmarrjes dhe paralizon sistemin nervor, u aplikua në sipërfaqen e avulluesit. Avullimi i sarinës

u shoqërua me lëshimin e një mjegulle të bardhë, dhe nga frika e ekspozimit, terroristët ndaluan shpejt sulmin. Megjithatë, 200 njerëz u helmuan, dhe shtatë prej tyre vdiqën. Kriminelët nuk u ndalën këtu, duke marrë parasysh përvojën e mëparshme, ata vendosën ta përsërisnin sulmin brenda. Më 20 Mars 1995, pesë persona të paidentifikuar zbritën në metro të Tokios, duke mbajtur në duar çanta me sarinë. Terroristët shpuan çantat e tyre në pesë trena të ndryshëm të metrosë, dhe gazi u përhap shpejt në metro. Një rënie e sarinës, me përmasat e një maje gjilpëre është e mjaftueshme për të vrarë një të rritur, ndërsa sulmuesit mbanin dy çanta me nga një litër secila. Sipas shifrave zyrtare, 5 000 njerëz u helmuan rëndë, nga të cilët 12 vdiqën. Sulmi terrorist ishte planifikuar mirë, në dalje nga metroja, makinat prisnin drejtuesit në vendet e caktuara. Organizatorët e sulmit terrorist, Naoko Kikuchi dhe Makoto Hirata, u gjetën dhe u arrestuan vetëm në pranverën e 2012. Më vonë, drejtuesi i laboratorit kimik të sektit Aum Senrikyo pranoi se në dy vjet punë u sintetizuan 30 kg sarinë dhe u kryen eksperimente me substanca të tjera toksike soman dhe fosgen.

Gjatë luftës në Irak, armët kimike u përdorën vazhdimisht, dhe të dy palët e

konfliktit nuk i përbuzën ato. Për shembull, një bombë me gaz klori shpërtheu në fshatin irakian Abu Sayda, më 16 maj, duke vrarë 20 civilë dhe plagosur 50 të tjerë. Më parë, në mars të po këtij viti, terroristët shpërthyen disa bomba me klor në provincën Suni të Anbar, duke shkakuar më shumë se 350 viktima. Klori është fatal për njerëzit, ky gaz shkakton dëme fatale në sistemin e frymëmarrjes, dhe me pak ekspozim lë djegie të rënda në lëkurë.

Militantët ende përdorin armë kimike. Për shembull, më 19 mars 2013, u përdor një raketë e mbushur me kimikate në Siri, ku opozita po zhvillonte një luftë me presidentin aktual. Një aksident ndodhi në qytetin e Alepos, si rezultat i të cilit qendra e qytetit, e përfshirë në listat e UNESCO-s, u dëmtua rëndë, 16 njerëz vdiqën, dhe 100 njerëz të tjerë u helmuan. Aftësia e substancave helmuese për të shkakuar vdekjen e njerëzve dhe kafshëve është e njohur që nga kohërat e lashta. Në shekullin XIX, substancat toksike filluan të përdoren gjatë armiqësive në shkallë të gjerë.

Sidoqoftë, lindja e armëve kimike si një mjet i luftës në kuptimin modern duhet t'i atribuohet kohës së Luftës së Parë Botërore.

Lufta e Parë Botërore, e cila filloi në vitin 1914, menjëherë pas fillimit fitoi një karakter pozitiv, i cili detyroi kërkimin për armë të reja. Ushtria gjermane filloi të përdorë sulme masive në pozicionet e armikut me ndihmën e gazrave helmues dhe asfiksues. Më 22 prill 1915, u bë një sulm i gazit të klorit në Frontin Perëndimor afër qytetit Ypres (Belgjikë), i cili për herë të parë tregoi efektin e përdorimit masiv të gazit toksik si një mjet lufte. Më 14 prill 1915, afër fshatit Langemark, jo larg qytetit të atëhershëm të njohur të Belgjikës, Ypres, njësitë franceze kapën një ushtar gjerman. Gjatë kontrollit, atij iu gjet se kishte një qese të vogël garzë, të mbushur me copa identike prej pëlhure pambuku, dhe një shishe me lëng të pangjyrrë. Dukej aq shumë si një çantë rrobash sa fillimisht thjesht anashkalohej.

Me sa duket qëllimi i tij do të kishte mbetur i pakuptueshëm nëse i burgosuri gjatë marrjes në pyetje nuk do të kishte deklaruar se çanta ishte një mjet i veçantë mbrojtjeje kundër armës së re "dërrmuese" që komanda gjermane planifikon të përdorë në këtë sektor të frontit.

Kur u pyet për natyrën e kësaj arme, i burgosuri u përgjigj me gatishmëri se ai nuk kishte ide për këtë, por duket se kjo armë fshihet në cilindra metalikë që janë gërmuar në tokën e askujt midis linjave të llogoreve. Për të mbrojtur kundër kësaj arme, është e nevojshme të laget pëlhura me lëngun nga shishja dhe të lidhet në gojë dhe hundë.

Oficerët francezë e konsideruan historinë e të kapurit si delirium të një ushtari të çmendur dhe nuk i kushtuan ndonjë rëndësi asaj. Por së shpejti cilindrat misterioz u raportuan nga të burgosurit e kapur në sektorët fqinj të frontit.

Po çfarë janë armët kimike dhe nga se përbëhen ato?

Armët kimike janë ato armë që kanë në përbërje të tyre disa komponentë kimikë që janë agentë toksikë dhe kanë si qëllim vrasjen, plagosjen ose të bëjnë të paafët armikun. Në betejat moderne, armët kimike janë përdorur për herë të parë në Luftën e Parë Botërore (1914 – 1918) gjatë të cilës betejat kimike shkaktojnë më shumë se një milion raste luftëtarësh që vuanin prej tyre në atë konflikt dhe sipas përlogaritjeve u vranë 90 000 vetë. Që nga atëherë e deri më tani armët kimike janë përdorur shpesh herë, si në rastin e luftës Iran-Irak (1980 – 1988). Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimi Sovjetik, gjatë dekadave të tyre të konfrontimit në Luftën e Ftohtë (1945-1991) ndërtuan një rezervë jashtëzakonisht të madhe me armë kimike, por në fund të luftës ish-kundërshtarët ranë dakord që të ndalonin prodhimin e të gjitha llojeve të armëve kimike që kanë qenë zhvilluar gjatë Luftës së Parë Botërore (gjenerata e parë), Luftës së Dytë Botërore (gjenerata e dytë) dhe Luftës së Ftohtë (gjenerata e tretë). Ashtu si armët bërthamore dhe armët biologjike edhe armët kimike janë cilësuar shpesh si armë të shkatërrimit në masë. Nën Konventën për Armët Kimike (KAK, në origjinal Chemical Weapons Convention: CWC) të vitit 1993, u ndalua përdorimi i armëve kimike në luftë po ashtu edhe zhvillimi, prodhimi, përvetësimi, mbajtja rezervë dhe transferimi i këtyre armëve.

Megjithatë qëllimi i KAK-së (CWC) ishte eliminimi i plotë i shumicës së tipave të armëve kimike, jo të gjitha shtetet e kanë braktisur kapacitetin për betejat kimike.

• Tipat e armëve kimike

Armët kimike janë agentë kimikë, në gjendje të lëngët, të gaztë apo të ngurtë, që përdoren për shkak të efekteve të drejtpërdrejta toksike te njerëzit, kafshët apo bimët. Ato shkaktojnë dëme kur thithen, absorbohen nëpërmjet lëkurës, ose kur tretën në ushqime apo pije. Agentët kimikë bëhen armë kur ato vendosen në predha artilerie, mina tokësore, bombat ajrore, në raketa, predhat vdekjeprurëse, granata, tanket spërkatëse ose çdo lloj mjeti tjetër, nëpërmjet të cilit mund të tejkohet këto agentë të shënjestra e caktuar. Jo të gjitha substancat helmuese janë të përshtatshme për ndërtimin e armëve kimike. Ekzistojnë mijëra kompozime

të tilla, por vetëm një pjesë e vogël janë përdorur si agentë kimik në betejat që nga viti 1900. Kompozimet më të "dobishme" duhet të jenë shumë toksike, por jo shumë të vështira për t'u trajtuar. Për më tepër, kimikatet duhet të jenë të afta të durojnë në kushtet e zhvilluar kur janë vendosur në një predhë djegëse, bombë, minë apo raketë. Së fundmi, ato duhet të jenë rezistente ndaj ujit dhe oksigjenit në atmosferë në mënyrë që të jenë efektive kur shpërndahen.

• Agentët kimikë

Që nga Lufta e Parë Botërore janë zhvilluar disa lloje agentësh kimikë që përdoren në armë. Këto përfshijnë: agentët mbytës (që shkaktojnë vështirësi në frymëmarrje), agentët blistër (që shkaktojnë djegie të lëkurës ose të indeve të tjera), agentët e gjakut, agentët nervor, pa-aftësuesit (agentë që shkaktojnë ç'orientim, paralizim etj.), agentët për kontrollin e trazirave (si p.sh., gazi lotsjellës ose që shkaktojnë të vjella) si dhe herbicidet.

• Veçoritë e armëve kimike

Armët kimike mund të kategorizohen sipas karakteristikave të tyre fizike të tilla si, vdekshmëria, vazhdimësia, mënyra e veprimit në trupin njerëzor dhe gjendja fizike.

Disa agentë kimikë shkaktojnë një vdekshmëri të lartë. Për shembull agentët nervorë si sarina, tabuni, somani dhe VX mund të vrasin pothuajse menjëherë; vetëm pak pika po të absorbohen nëpërmjet lëkurës mund të paralizojnë dhe të shkaktojnë vdekjen në disa minuta. Ndërsa nga ana tjetër, agentët e tillë si gazi lotsjellës veprojnë vetëm si irritantë ose si pa-aftësues dhe nuk kanë gjasë të shkaktojnë vdekjen, vetëm nëse përdoren në sasi të mëdha.

Agentët kimikë gjithashtu variojnë për sa i takon niveleve të vazhdueshmërisë. Disa avullojnë në pak minuta ose orë dhe e humbasin shpejt efektin e tyre. Për shembull, gazi sarinë që ka vdekshmëri të lartë është një agent nervor që nuk reziston gjatë. Në të kundërt, VX mund të qëndrojë për ditë ose javë në formë vdekjeprurëse. Disa gaze helmuese si klori dhe cianidi i hidrogjenit, hyjnë në mushkëritë e viktimit nëpërmjet frymëmarrjes. Nga ana tjetër, pikat e agentëve nervor mund të futën nëpërmjet lëkurës brenda rrjedhës së gjakut dhe sistemit nervor. Ka edhe kimikate të tjera që mund të përzihen me ushqimin ose pijën.

• Mbrojtja ndaj armëve kimike

Krahas zhvillimit të armëve kimike, që nga Lufta e Parë Botërore është parë e nevojshme edhe zhvillimi i mjeteve dhe metodave mbrojtëse ndaj tyre. Këto përfshijnë maskat e gazit, veshjet mbrojtëse, automjetet luftarake, strehët e lëvizshme apo

të fiksuar. Gjithashtu janë zhvilluar edhe dedektorë që arrijnë të kapin nivelin e agentëve kimikë dhe zonat e kontaminuara, dhoma dekontaminimi, mjekime të dhura dhe ekipe të trajnuar etj.

Në 1974, Presidenti Nixon dhe Sekretari i Përgjithshëm i Komitetit Qendror të CPSU Leonid Brezhnev nënshkruan një marrëveshje të rëndësishme që synon ndalimin e armëve kimike. Ajo u konfirmua nga Presidenti Ford në 1976 në bisedimet bilaterale në Gjenevë.

Por a mbaroi historia e armëve kimike këtu?

Agjentët e luftës kimike filluan të përdoren në kohën e shpikjes së harkut nga njeriu. Dhe madje tani, disa fise indiane që jetojnë në selva, pylli tropikal i Amazonës, shigjetat e njolesura me curare, një helm i nxjerrë nga rrënjët dhe fidanet e reja të bimëve në pellgun e lumit Amazon.

Curare shkakton dëmtim të nervave motorik, i cili nga ana tjetër çon në paralizë të plotë të viktimës dhe mbytje.

Për herë të parë, substancat toksike për qëllime ushtarake u përdorën në vitin 600 para Krishtit.

Me urdhër të mbretit Athinas Solon, rrënjët e hellebores (një bimë euroaziatike helmuese) u hodhën në lum, nga i cili armiku mori ujë për ushtarët e tij. Disa ditë më vonë, ushtarët e armikut u sëmurën nga diarreja e përgjithshme dhe ata, pasi humbën të gjithë aftësinë luftarake, u dorëzuan në mëshirën e fitimtarit.

400 vjet më vonë, gjenerali kartagjenas Hamilcar Barca (209 para Krishtit), duke përdorur dinakërisë, shkoj edhe më tej. Ai përdori rrënjët e mandrakeve (një bimë mesdhetare helmuese), në depozitat e verës dhe me ushtrinë e tij u largua nga kampi. Armiku, duke marrë largimin e Kartagjenasve si humbje, festoi fitoren e tij të lehtë me verë të helmuar. Spartanët përdorën squfur dhe rrëshirë si armë lufte. Në 431-430 luftëtarët i dogjën këto substanca nën muret e qyteteve të Plateia dhe Belium, me shpresën që të detyrojnë popullsinë dhe garnizonin të dorëzohen.

Në shekullin IV pas Krishtit bizantinët krijuan "zjarrin" e famshëm Grek, të cilin e përdorën kundër arabëve, sl-lavëve dhe popujve nomade. Përbërja e "zjarrit Grek" përfshinte squfur, kripë, sulfid antimoni, rrëshirë, vajra vegjetarianë dhe disa përbërës të tjerë të panjohur për kimistët modernë. Ishte e pamundur të shuhej me ujë. Vetëm me lecka të njoma në uthull ose rërë të lagësht mund të rrëzohej flaka. Për më tepër, "zjarri grek" dhe një dioksid squfuri mbytës SO².

Shumë më vonë, për një zotërim më të shpejtë të qytetit të rrethuar, ata filuan të kontaminojnë burimet e pirjes

me mjete të improvizuara, me trupat e dekompozuar të ushtarëve dhe kafshëve të vrara. Në 1155, Perandori i Shenjtë Romak Frederick Barbarossa përdori një teknikë të ngjashme për të helmuar burimet ujore të qytetit të Tortuna. Për të privuar plotësisht qytetin nga uji, asaj iu shtuan tar dhe squfur. Kjo e bëri ujin të papranueshëm dhe të padiskutueshëm.

Metoda të ngjashme u përdorën nga kryqtarët në Mesjetë. Ata gjithashtu kërkuan mënyra për të tymosur armikun nga qytete dhe kështjella, duke përdorur arsenik, squfur, tym nga djegia e kashtës ose druri.

Më vonë, shkencëtarët e famshëm të Mesjetës, si Leonardo da Vinci, mjeku Aristotle Fioravanti dhe kimisti Rudolf Glauber, punuan për krijimin e substancave që krijojnë tym.

Mbreti suedez Karl XII, kur kapërceu lumin Dvina Perëndimore, urdhëroi të vinte zjarr në kashtë të lagur, dhe tymi me siguri i fshehu trupat e tij nga sytë e skautëve rusë. Dhe 150 vjet më vonë, me tymin e djegies së kashtës dhe gjetheve të lagështa, gjenerali francez Pelissier mbyti fisin rebel të Kabit në Algjeri i cili kishte strehuar në shpella.

Arritjet e kimisë në shekullin XIX. çoi në idenë se armët kimike mund të përdoren për qëllime taktike. Anglia kishte përparësi. Në 1855, ajo tashmë kishte predha artilerie të mbushura me oksid kakodil dhe një përzierje që përmbante arsenik me një substancë vetë-ndezëse. Supozohej se gjatë një shpërthimi në kampin e armikut, predha të tilla do të krijojnë një re arseniku dhe do të helmonin ajrin përreth.

Inxhinieri kimik anglez D. Endonald sugjeroi përdorimin e dioksidit të squfurit, një gaz të fuqishëm në predha artilerie, kundër mbrojtësve të Sevastopolit. Më 7 gusht 1855, projekti u miratua nga qeveria britanike. Për fat të mirë, ai mbeti në letër, dhe mbrojtësit e kalasë së heroit shpëtuan nga tmerret e luftës kimike.

Fillimi i shekullit të 20-të

Krijimi i ushtrive masive nga fillimi i shekullit XX është i lidhur ngushtë me një raund të ri në zhvillimin e armëve kimike. Gjermania ishte e para që përdori agentë të luftës kimike.

Me shpërthimin e Luftës së Parë Botërore 1914-1918, dy institute gjermane, fiziko-kimike dhe emri i Kaiser Wilhelm II, filluan eksperimentet me oksid kakodil dhe fosgen:

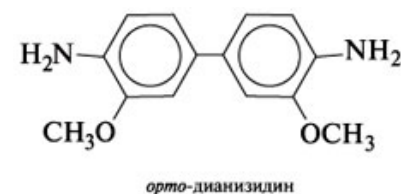

оксид какадила

фосген

Qyteti i Leverkusen u bë qendra e prodhimit OM, Shrapelit, i mbushur me sulfat dianisidine, "predha numër 2", u përdor për herë të parë në sulmin e Neuchâtel. Efekti ngacmues i agentit

doli të jetë i dobët, dhe "predha nr. 2" u ndërpre.

Në vend të kësaj, Dr. F. Gaber (laureati i ardhshëm i çmimit Nobel në kimi) sugjeroi përdorimin e klorit në formën e një reje gazi, e cila u testua nga gjermanët në orën 17:00 të 22 prillit 1915, në betejën afër qytetit belg të Ypres. Ishte në atë orë që Francezët vunë re një re të gjelbër-verdhë mbi pozicionet gjermane, të cilat era i çonte në drejtim të tyre. Ushtarët ndjejnë një erë të athët, mbytëse, sytë e djegur, acarimin e mukozës së hundës dhe fytit.

Në panik, trupat franceze u larguan, duke i lënë pozicionet e tyre armikut pa një luftë.

Më 31 maj 1915, gjermanët kryen me sukses një sulm me gaz kundër njësive të ushtrisë së 2-të ruse afër Varshavës.

Në natën e 13 korrikut 1917, gjermanët përdorën predha artilerie "kryq të verdhë" të mbushur me një forcë të fortë OM - bis (2-chloroethyl) sulfat ClCH₂CH₂SCl, dhe çaktivizuan rreth 2.5 mijë ushtarë të Entente. Britanikët e krishteruan "gazin e mustardës" OM gjermane, dhe francezët "gaz mustardë", pas emrit të qytetit të Ypres, ku u përdor për herë të parë. Përdorimi i agentëve kimikë në Luftën e Parë Botërore rezultoi në helmim, në shkallë të ndryshme, të disa milion njerëzve.

Përdorimi i armëve kimike në Luftën e Parë Botërore e zemëroi me aq forcë komunitetin botëror sa që nën presionin e tij, më 17 qershor 1925, në Gjenevë, përfaqësuesit e 49 shteteve nënshkruan një protokoll "Për ndalimin e përdorimit të gazrave asfiksues, helmues dhe të tjerë të ngjashëm dhe agentëve bakteriologjikë në luftë".

Disa vende nuk e kanë nënshkruar protokollin, Italia, Japonia, SH.B.A. dhe të tjera. Dhe ata që nënshkruan Protokollin e Gjenevës, veçanërisht Gjermania, nuk u pajtuan veçanërisht me të. Gara e armëve kimike vazhdon...

Një shoqëri që shpenzon miliarda euro për armë dhe lejon të vdesin miliona fëmijë çdo vit, është një shoqëri e sëmurë, egoiste dhe indiferente ndaj llojit të vet.

1 prilli "historik" i shqiptarëve

Procesi i anëtarësimit të Shqipërisë në NATO ka kaluar në disa momente kryesore, që fillon me vitin 1992, ku vendi pranohet zyrtarisht në Këshillin e Bashkëpunimit të Atlantikut të Veriut (NACC).

Çfarë është NATO?

Organizata e Traktatit të Atlantikut Verior, Akronym OTAV është blloku perëndimor ushtarak. Kjo organizatë u themelua me firmosjen e Traktatit Atlantiko-Verior, më 4 prill 1949 me qendër në Bruksel. Organizata ka themeluar një sistem mbrojtjeje kolektive ku vendet anëtare bien dakord të mbrojnë njëra-tjetrin në rast sulmi nga një palë e jashtme. Pas përfundimit të ratifikimit të protokollit të anëtarësimit nga të gjitha vendet anëtare dhe depozitimit të instrumentit të aderimit në NATO, në Departamentin Amerikan të Shtetit, Shqipëria u anëtarësua zyrtarisht në NATO, më 1 prill 2009.

Shqipëria shënon 13 vjet anëtare e NATO-s

Gjatë regjimit komunist Shqipëria ishte pjesë e Traktatit të Varshavës, blloku ushtarak i vendeve komuniste të Evropës, ku ishte anëtarësuar që në vitin 1955, ndërsa u largua nga ky bllok në vitin 1968.

Pas përmbyesjes së regjimit komunist, Shqipëria përcaktoi integrimin euroatlantik si një objektiv strategjik për vendin, duke mos ndërprerë proceset e integrimit dhe duke u angazhuar në përmbyesjen e detyrimeve në kuadër të këtij procesi. Ky proces, për rreth 17 vite me radhë, ka kaluar nëpër sfida dhe angazhime të ndryshme të vendit,

si në politikën e brendshme ashtu edhe në politikën e jashtme.

Procesi i anëtarësimit të Shqipërisë në NATO ka kaluar në disa momente kryesore, që fillon me vitin 1992, ku vendi pranohet zyrtarisht në Këshillin e Bashkëpunimit të Atlantikut të Veriut (NACC). NACC ishte organizmi i parë që krijoi Aleanca për të ndërtuar marrëdhëniet me shtetet që dolën nga regjimet komuniste në Evropën Lindore dhe Evropën Qendrore.

Që nga ai vit, pavarësisht se cilat forca politike kanë drejtuar qeveritë gjatë viteve të tranzicionit dhe deri në anëtarësimin me të drejta të plota, janë të shumta nismat dhe proceset ku është përfshirë Shqipëria, edhe misionet ushtarake paqeruajtëse në vende të ndryshme të botës.

Në vitin 1999, Shqipëria u pranua si vend aspirant për anëtarësim, ndërsa procesi hyri në një fazë të re, duke u intensifikuar angazhimet e shtetit shqiptar në kuadër të këtij procesi i cili kishte edhe mbështetje ndërkombëtare. Më pas, po këtë vit Shqipëria paraqiti për herë të parë Planin e Veprimit për Anëtarësim në NATO.

Në kuadër të proceseve dhe nismave për integrimin në NATO, në maj të vitit 2003, Shqipëria, Kroacia dhe Maqedonia (sot Maqedonia e Veriut), së bashku me Shtetet e Bashkuara të Amerikës

(SHBA) nënshkruan Kartën Adriatik 3-SHBA, që u konsiderua si një nismë që do të përgatiste hyrjen e tre shteteve në NATO. Gjatë viteve 2004-2008, Shqipëria vazhdoi procesin e bashkëpunimit me Aleancën dhe për përmbushjen e objektivave të partneritetit, që përcaktonin disa masa për modernizimin e Forcave të Armatosura të Shqipërisë, me qëllim për të operuar së bashku me forcat e NATO-s.

Shqipëria mori ftesën për anëtarësim në NATO, në samitin e Bukureshtit, më 2 prill 2008. Më 25 prill 2008 Shqipëria filloi zyrtarisht bisedimet për anëtarësimin, bisedime që përfshinin disa çështje politike, ushtarake, sigurie dhe ligjore. Ndërsa më 9 korrik 2008, vendet anëtare të NATO-s nënshkruan në Bruksel protokollet e anëtarësimit me Shqipërinë dhe Kroacinë.

Pas përfundimit të ratifikimit të protokollit të anëtarësimit nga të gjitha vendet anëtare dhe depozitimit të instrumentit të aderimit në NATO, në Departamentin Amerikan të Shtetit, Shqipëria u anëtarësua zyrtarisht në NATO, më 1 prill 2009.

Shqipëria mori për herë të parë pjesë si anëtare me të drejta të plota e Organizatës së Traktatit të Atlantikut Verior, në samitin që u mbajt në Strasbourg/Kehl, më 4 prill 2009, ndërkohë që më 7 prill 2009, në selinë e Aleancës në Bruksel, u zhvillua ceremonia zyrtare e ngritjes së flamujve të Shqipërisë dhe Kroacisë në NATO.

Para, por edhe pas anëtarësimit, Shqipëria ka ofruar kontributin e saj në operacionet ndërkombëtare të paqes të drejtuara nga NATO, por edhe nga Bashkimi Evropian (BE) dhe Organizata e Kombeve të Bashkuara (OKB).

Sipas të dhënave zyrtare të Ministrisë së Mbrojtjes së Shqipërisë, nga viti 1994 kur filloi edhe angazhimi në misionet ndërkombëtare dhe deri sot, në misionet e drejtuara nga NATO, BE dhe OKB, kanë kontribuar një personel prej më shumë se 6982 ushtarakësh të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë.

Shqipëria është bërë pjesë e dhjetëra operacioneve dhe misioneve ndërkombëtare në Kosovë, Bosnje-Hercegovinë, Mali, Detin Egje, Letoni, Irak dhe Afganistan, ndërsa gjatë 10 viteve si pjesë

e Aleancës, forcat e armatosura janë përfshirë në një proces transformimi dhe modernizimi, që nga personeli dhe deri te pajisjet dhe mjetet ushtarake. Shqipëria feston 13-vjetorin e anëtarësimit të saj në NATO. Dita historike e 1 prillit të vitit 2009, e cila përkon edhe me 60-vjetorin e krijimit të Aleancës, futi vendin si anëtare me drejta të plota në Aleancën më të suksesshme që ka njohur koha.

Europës dhe Azisë Qendrore, që lëngonin nën shtypjen e egër të regjimeve totalitare. Por, në dallim nga mbarë popujt e tjerë, për ne, flamuri i NATO-s, krahas flamurit kombëtar, është flamuri i shenjtë i shqiptarëve. Ky ishte flamuri, i cili 23 vite më parë, çliroi së bashku me flamurin kombëtar, 2 milion shqiptarët që po përjetonin barbaritë, mizoritë më të egra në Kosovë. Me çlirimin e Kosovës,

Aleanca, me vlerat, me garancinë që i dha lirisë, bëri të mundur që sistemi i vlerave të ngadhënjejë në mbarë botën e lirë. Aleanca e Atlantikut të Veriut, u shndërrua në faktorin më përcaktues të shembjes së murit të Berlinit dhe të çlirimit të mbi 400 milion qytetarëve të

flamuri i NATO-s është flamuri i dytë, krahas flamurit kombëtar, është flamuri i dinjitetit tonë, është flamuri që i bëri të lirë shqiptarët, u dha atyre të drejtën, mundësinë të këndojnë këngën e lirisë, të ndërtojnë të lirë të ardhmen e tyre, në trojet mijëvjeçare ku jetonin.

Lamtumirë "Zonjë e Hekurt"

Madeleine Albright ishte gruaja e parë që shërbeu si Sekretare amerikane e Shtetit. Kujtimet e saj kryesore, ajo i përshkroi në librin e shkruar në vitin 2003 "Zonja Sekretare". Ishte pothuajse e pakonceptueshme që dikush që nuk kishte përvojë politike deri në të 40-at, e për më tepër nëna e tre fëmijëve, të bëhej gruaja më e rëndësishme në historinë amerikane.

Si ambasadore e OKB-së bëri zgjedhje të vështira

Si ambasadore e SHBA-ve në Kombet e Bashkuara, Albright votoi në favor të një rezolute të OKB-së, më 10 gusht 1995, përmes së cilës serbët e Bosnjës detyroheshin të tërhiqeshin nga lufta, gjë që çoi edhe në mbarimin e konfliktit më të përgjakshëm të Europës pas Luftës së Dytë Botërore. Megjithatë ishte shpesh një nga gratë e pakta në Dhomë (dhe shumë herë, e vetmja), Albright nuk e la veten në heshtje; ajo e kuptoi se nëse vetëm vëzhgonte, dëgjonte dhe nuk do të fliste, do të thoshte se zëri i Shteteve të Bashkuara nuk do të dëgjohej.

Roli i saj historik si Sekretare Shteti

Ndërsa Presidenti Bill Clinton morri detyrën, Albright u betua si Sekretare e Shtetit në janar të vitit 1997. Albright në librin e saj shkruan për postin që Clinton i besoi. "Ai më dha mundësinë që asnjë individ, mashkull apo femër tjetër, nuk më ka dhënë. Ai më ka nderuar duke më emëruar Sekretare e Shtetit e SHBA-ve". Ky emërim e bëri Albright si gruan më të lartë në pozitë në gjithë historinë e qeverisë amerikane deri atëherë.

E para zyrtare amerikane që takohet me liderin koreano-verior

Sekretarja amerikane e Shtetit Albright u takua me udhëheqësin e Koresë së Veriut, Kim Jong Il, më 23 tetor 2000. Udhëtimi i saj drejt vendit komunist, shënoi herën e parë që një Sekretar amerikan i Shtetit dhe zyrtar i nivelit të tillë shkel aty.

Ajo vonë e kuptoi prejardhjen hebreje

Albright u rrit si katolike nga

prindërit të cilët ishin konvertuar në krishterizëm me të ardhur në SHBA. Megjithatë, ajo nuk ishte në dijeni të ndonjë përkatësie të mëparshme fetare. Gjatë procesit të vetingut për Sekretar Shteti, ajo zbuloi se mund të ketë paraardhës hebrej. Gjatë hulumtimi, Michael Dobbs, gazetar i Washington Post, zbuloi se tre prej gjyshërve të Albright vdiqën në Aushvic dhe Terezin. Familja e saj bëri kërkime të mëtejshme dhe mësoi se 25 anëtarë të tjerë nga trumbu vdiqën në kampet e përqendrimit.

Veshja e saj me spila në xhakëtë që përcillte mesazhe

Albright është e mirënjohur për karficat e saj që mbante në pallto sa herë që paraqitej në takime diplomatike. Për secilin takim kishte karfica të ndryshme, me mesazhe të ndryshme gjithashtu. Kur mediat irakiane të Saddam Huseinit e quajtën atë "gjarpër", ajo u shfaq në konferencë të nesërmen me një karficë në formë gjarpri, të vendosur në xhakëtë.

ZONJA SEKRETARE

Një grua, e cila, e armatosur me humanizëm dhe realizëm, me forcë dhe shpresë, me mençuri dhe vizion, u bë pjesë e projektit modern të lindjes në Evropë të shtetit më të ri, Kosovës.

Një grua, politikanë njerëzore dhe pasionante që goditi të ligën, ndëshkoi nacionalfashizmin e ri në mes të Evropës dhe i dha frymë dhe fytyrë projektit të politikës humane. Një Mëmë Zonjë e shqiptarëve e cila në Kosovë, në Shqipëri dhe kudo ku shqiptarët flasin, qajnë e qeshin në shqip, do të ketë monumentin e saj të mirënjohjes. Mirenjohje që ishe me ne, si zëri, mendja dhe shpirti i vendit tënd të madh në ato ditë të zymta, kur çmimi i luftës ishte gjaku dhe kur gjaku ishte çmimi që kombi ynë i vogël po paguante për projektin madhështor të lirisë dhe begatisë..

U prehsh në paqe zonja e idealeve të mëdha!

NJË VIT PA GJENERAL NDRIÇIM SALLAKUN

"Lamtumirë mik i mirë"

Një vit pa gjeneral Ndriçim Sallakun, pa kolegun e përkushtuar, mikun e kudogjendur, shokun e dashur, bashkëshortin dhe babanë model! Shumë dhimbje e trishtim për ndarjen e parakohshme nga jeta të gjeneral Brigade Ndriçim Sallakut, profesionistit të përkushtuar të Forcave të Armatosura.

Për mbi tre dekada angazhim në ushtrinë shqiptare, ai shërbeu si rrallëkush nën uniformë, duke spikatur për aftësitë e Tij drejtuese dhe organizative, ku dëshmoi gjithashtu vlera të larta humanizmi dhe bashkëpunimi siç dinte veç ai.

Ushtarak karriere, ai realizoi me sukses çdo detyrë të ngarkuar, ku disa prej të cilave ishin:

Gjeneral Brigade; Komandant i Komandës Mbështetëse; Atashe Ushtarak i RSH në Republikën e Turqisë; Drejtor i Shtabit të përgjithshëm të FA-së; Komandant, Drejtor, Oficer shtabi për stërvitjen; Përgjegjës Sektori, Planifikim Koordinim; Zv. Drejtor i Drejtorisë Logjistike; Me mision në Gjeorgji, Oficer Shtabi për Infrastrukturën, Komandant i Akademisë së Nënoficerëve "Thomson"; Specialist për Shërbimet Intendente; Specialist Planëzimi Logjistik; Shef Shërbimi Ushqimi, Drejtor Logjistike; Drejtor i Drejtorisë së Logjistikës në Shtabin e Përgjithshëm të FA-së; Oficer Shtabi për Stërvitjen në Shtabin e LANDCOM të NATO-s, Izmir, Turqi; Komandant i Batalionit të transportit, në Brigadën Logjistike; Përgjegjës i Sektorit të Planifikimit Logjistik, në J4 në SHP të FA-së, Shef Logjistike.

Jeta është kalimtare dhe ndonjëherë e ndërprerë. Gjeneral Ndriçimi humbi betejën për jetën duke na shkaktuar të gjithëve, familjes, kolegëve, miqve, një humbje të pazëvendësueshme.

Shumë kolegë tanë, të rinj dhe jo vetëm, mësuam prej tij bazat e mjeshtërisë dhe shpesh përdornin këshillat dhe ndihmën e tij. Ai ishte i durueshëm dhe i përgjegjshëm,

gjithmonë dëgjonte ata që i drejtoreshin për mbështetje, të jepte këshilla, të ndihmonte, kurrë nuk refuzoi kërkesat e askujt. Ai mund të gëzonte në mënyrë të shkëlqyer këdo që ishte i mërzitur, ose i dëshpëruar. Historitë e panumërta me sens humori, që ai tregonte në tryeza mes miqsh, do të mbeten të paharruara. Do të na mungojë të gjithëve. Ai do të mbetet në memorien tonë dhe të gjithë kolegëve tanë si shembull i këmbënguljes, gazit vezullues, aktivitetit dhe profesionalizmit!

Luftoi aq shumë për jetën, ku prej vitesh me radhë fitoi disa betejë, por nuk ia doli dot t'i shpëronte përballjes së fundit, duke lënë mes nesh kujtimin e një njeriu që guxonte të ishte vetvetja, të

ishte i vërtetë, i guximshëm dhe përherë aktiv për të ruajtur frymën e bashkëjetesës dhe solidaritetit.

Do i mungosh përjetësisht Majlindës bashkëudhëtares të jetës tënde, fëmijëve Klezia, Mandri, Ejona...

Ne shokëve, miqve dhe kolegëve.

Sa shumë e doje gazin-harenë dhe pa vijë melodike, por me fjalë zemre po të kujtojmë në këtë vit larg nesh.

"E ç' mund t'i shtojmë ne Që s'na mbetet tjetër gjë Veçse të admirojmë?"

Ti...kujtimi ynë më i bukur.

Një faqe e denjë në librin e brezave" (Majlinda)

Të qoftë i lehtë dheu në gjoks miku ynë!

Leonard Musollari

Punoi: Shefe e Sektorit
të Botimeve,
ANJEZA MUSOLLARI

Ka ngjarje mbi të cilat koha nuk ka fuqi. Dhe sa më tej shkojnë vitet, aq më e qartë bëhet madhështia e tyre. Ngjarje të tilla përfshijnë Luftën e Madhe. Për ne është e rëndësishme të ruajmë kujtimin e luftës, për gjithçka të dhimbshme që la pas. Ajo jetonte në libra, histori gjyshërisht, dokumente, fotografi, letra, zemra, por me sa duket një përbindësh i zi herë pas here e shkund tokën, për të na risjellë para syve atë që vetëm mes gojëdhënave kemi kuptuar se çfarë tmerri është.

Shpeshherë, janë bërë luftëra të përgjakshme, të cilat kanë sjellë pasoja mjaft të rënda: pasoja psikologjike dhe pasoja fizike të cilat nuk kanë qenë të pakta. Liderët shpesh mundohen të gjejnë pretekste ose 'fakte' për nisjen të luftës së parë botërore, ku pati shumë vdekje dhe humbje.

Por, përse niset një luftë?

Njeriu, një qenie komplekse, një qenie, e cila s'di të ndalet përpara vështirësive që i hasen rrugës në përmbushjen e synimeve të tij. Por

“Nëse nuk kemi paqe, kjo ndodh për shkak se kemi harruar që i përkasim njëri-tjetrit”

(Nënë Tereza)

shpeshherë, rruga që ndjekin këto synime është katastrofike. Dëshira e njeriut të pangopur e të babëzitur për territore e pasuri natyrore, ka çuar në zhvillimin e luftërave. Kjo i ka fillësat qindra, e ndoshta mijëra vjet më parë. Njerëzit ndër shekuj kanë luftuar ndërmjet tyre. E quanim veten, qenia më e zhvilluar në planet. Por ku shihet zhvillimi kur ti lufton kundër sojit tënd? Kur ti ke guximin të vrasësh një qenie pa asnjë ndryshim nga ty, a nuk mendon

se po vret një pjesë të njerëzimit? Ndoshta edhe një gjeneratë të ardhshme që mund të sjellë ndryshimin në këtë botë. Por lakmia e dëshira për pushtet duket se ka pushtuar shpirtin e shumë prej nesh. E kur shohim dëmet katastrofike, të bëra me vetëdije, shpeshherë na shfaqet pakja. Duket se ajo lind nga lufta, është ajo shpresa e vogël e njerëzimit për të rregulluar gabimet e tij. Këto dy dukuri, shpesh ndodhin për të përfituar më shumë pasuri

ose për të marrë atë që nuk i takon, sepse raca njerëzore asnjëherë nuk mjaftohet me atë që zotëron, por kërkon gjithnjë e më shumë, pa-varësisht pasojave që mund të ketë kjo. Madje pa u stepur edhe deri në eliminimin e llojit të vet.

Kush janë liderët e sotëm?

Të gjithë ne vijmë në këtë jetë jo si të rritur, jo si banditë dhe jo si virtyte. Një burrë i vogël shfaqet... jo në botë, por deri më tani vetëm në barkun e nënës së tij. Në fakt, ai është vetëm një koleksion qelizash të trashëguara nga prindërit e tij. Por, megjithatë, ky është tashmë një i rritur i ardhshëm. Ai është në gjendje të perceptojë, thithë informacionin nga jashtë. Nëse ky është një fëmijë i planifikuar, i shumëpritur, atëherë që nga momenti i konceptimit ai është i rrethuar nga dashuria prindërore. Pak më vonë, një person i vogël fiton aftësinë për të dëgjuar dhe dalluar intonacionet. Pa dyshim, fjalët e kujdesshme dhe të buta kanë një efekt pozitiv në psikikën e sapolindur. Një fëmijë rritet që në moshën embrionale, duke kuptuar se kjo botë është e bukur, e mbushur me dashuri, mëson t'i besojë atij dhe t'i përgjigjet. Nuk është e vështirë të imagjinohet se si urrejtja dhe vrazhdësia nga të tjerët dhe, para së gjithash, nga vetë nëna, ndikojnë tek fëmija që rritet në bark. Një person i ri - ai është i pastër si një çarçaf i bardhë. Ai thjesht ekziston, ai thjesht jeton në botën e tij të vogël, të ngushtë, duke e njohur botën e jashtme të madhe përmes nënës së tij, nëpërmjet babait të tij, përmes dikujt tjetër të afërt. Ekziston një sasi e caktuar e kujtesës gjenetike, por edhe nëse është negative, është e mundur të drejtoni një mendje të pa zgjuar në një drejtim pozitiv.

Por çfarë ndodh me tjetërsimin e njeriut gjatë rrugëtimit të tij?

Lider bëhesh, nuk lind, dhe mesa duket për të arritur deri këtu egoja e disa njerëzve në kulmin e narcizmit humbasin çdo vlerë të bukur e njerëzore që gëzonin. Ftohtësia e ndjenjave dhe epshi urrejtës i egos për të arritur qëllimet e 'ëndrrave të zeza', jo rrallë na kanë sjellë në vëmendje liderë që rruzullin po e sjellin rrotull.

Çfarë pasojash sjell lufta për ne?

E thjeshtë, vuajtje! Por kjo gjë nuk ndodh vetëm nga ana

materiale, por dhe nga ana fizike e psikologjike. Shumë autorë të brezit të humbur kanë pasur vështirësi psikologjike nga lufta. Njëri prej tyre ishte Petro Marko, i cili e përshkruan me detaje në romanin e tij "Nata e Ustikës". Ai e përshkruan luftën si 'nata e errët dhe e frikshme e cila mbështjell këdo me frikë dhe mjegull të mistershme. "Ne e njohim fytyrën e saj, si fytyrën e nënës, po ajo a do të na njohë? Se ne po kthehemi nga ferri dhe ferri, ndoshta na ka shpërfytyruar..."

A është lufta fataliteti i jetës njerëzore?

Lufta është një nga fatalitetet e jetës njerëzore, por nuk është shaktari i vërtetë i saj. Lufta nuk është shaktari i vërtetë i fatalitetit të jetës së njeriut, lufta nis nga lakmia. E keqja e çdo njeriu është lakmia për pasurinë e tjetrit, lakmia për pushtet absolut. Por prapë natyra e njeriut krijohet nga edukimi i tij. Lufta sjell humbje të cilat sjellin urrejtje, hakmarrje, lakmi dhe gjithçka fillon nga e para, duke krijuar kështu luftëra të tjera. Ndoshta në të vërtetë shaktari i vetëm i fatalitetit të jetës së njeriut është vetë natyra njerëzore. Lufta, fataliteti i jetës njerëzore! Lufta, tashmë jo përfytyrim por realitet është e pranishme me frymën e saj urrejtëse, shkatërrim, dhimbje, gjak, lot. Është e lehtë për ta filluar një luftë, por mjaft e vështirë për ta shmangur dhe për t'i dhënë fund asaj.

Pse duhet të jetojmë në luftë?

Si mund të jenë disa prej nesh aq mizor sa të zgjedhin luftën në vend të paqes? Si mund të ekzistojnë njerëz që derdhin gjakun e të pafajshmëve, njerëz që copëtojnë shpirta e njerëz që shkatërrojnë ëndrra. Lufta është e tillë, e pamëshirshme, e përgjakshme.

Lufta shkakton vuajtje, dhimbje dhe zhgënjim. Lufta kurrë nuk mund të jetë një zgjidhje, po, ne mundemi t'i themi ndal asaj?

Dikur një aktor, me impakt të fuqishëm për artin e tij, në shtetin që e zgjodhi për ta drejtuar si liderin e vet Zelensky. Lideri që po i tregon botës se ende ka djem që flijohen për atdhe. Sytë tanë janë drejtuar drejt Ukrainës e cila na zgjoi nga "ëndrrat me luftë", për të luftuar realisht në emër të jetës.

"Ne jemi në tokën tonë, ne

kemi të vërtetën, ato nuk mund të shkatërrojnë karakterin tonë. Raketat ruse "Kalibr" janë të pafuqishme kundër lirisë sonë", -Zelensky.

Raca njerëzore me kokë të majme një ditë do të bindet se nuk ka mjerim dhe fatkeqësi më të madhe se lufta, dhe nga vuajtjet e saj një ditë do të mësohet se duhet ta shfuqizojë atë si një mjet shumë i shtrenjtë për zgjidhjen e mos-marrëveshjeve. Në luftë gjithçka është barbarizëm. Por barbaria më e keqe e luftës është ajo që i detyron njerëzit të gjithë së bashku të ndërmarrin veprime kundër të cilave ata individualisht do të rezistonin me të gjitha forcat.

Në paqe, bijtë varrosin etërit e tyre. Në luftë, etërit varrosin bijtë e tyre. Bota po mpaket, mendjet e nxehta, pa arsye dhe ndjenja po prishin ekuilibrat e jetës.

Bij të nënave! Mos e jepni vetveten te këta njerëz jo natyrorë, njerëz makina me mendje makine e zemra makine! Ju nuk jeni makina! Ju jeni njerëz! Ju keni dashurinë e njerëzimit në zemrat tuaja! Ju nuk urreni! Vetëm të pa dashuruarit dhe jo natyrorët urrejnë! Njerëz! Mos luftoni për skllavëri! Luftoni për liri!

Në emër të demokracisë, le ta përdorim këtë fuqi, le të bashkohemi të gjithë! Le të luftojmë për një botë të re, një botë të mirë që do t'i japë njerëzimit mundësinë të punojë, që do t'i japë rinisë një të ardhme dhe të moshuarve siguri. Duke premtuar këto gjëra, bishat janë ngritur në pushtet. Por ata gënjejnë! Ata nuk i përmbushin këto premtime. Kurrë nuk do t'i përmbushin!

Diktatorët lirojnë vetveten e tyre, por skllavërojnë popullin! Tani le të luftojmë ta përmbushim atë premtim! Le të luftojmë që ta lirim botën, t'i largojmë barrierat, të largojmë lakminë, urrejtjen e intolerancën. Le të luftojmë për një botë të arsyes, një botë ku shkenca dhe progresi do të na shpënë te lumturia e të gjithë njerëzve.

Ne duam të jetojmë nga lumturia e njëri-tjetrit, jo nga mjerimi i njëri-tjetrit. Ne nuk duam të urrejmë apo të përcëmojmë. Në këtë botë ka vend për të gjithë. Dhe Toka e mirë është e pasur dhe ofron për të gjithë. Jeta mund të jetë e lirë dhe e bukur, por ne e kemi humbur rrugën.

Njerëz! Në emër të demokracisë, le të bashkohemi për fëmijët tanë, për t'i thënë ndal kujtdo që ngre dorë mbi ta!!

Presidentja e Kosovës, Vjosa Osmani ka thënë se ka insistuar që anëtarësimi në Këshill të Europës të jetë prioritet mbi prioritetin. Ajo ka thënë se është duke punuar me Ministrinë e Diasporës rreth kësaj teme.

“Tashmë unë mendoj që është momenti. Që nga zgjedhja ime si presidente dhe si udhëheqëse e politikës së jashtme kam insistuar që Këshilli i Europës të jetë prioritet mbi prioritetin, sa i përket organizatave ndërkombëtare. Jemi duke punuar shumë afër me Ministren e Punëve të Jashtme, e cila ka përgatitur strategjinë, mënyra si shkon procedura, që fillimisht të dërgohet aplikacioni, kërkesa, pastaj Këshilli i Europës emëron të deleguar që të vijë në Kosovë për të vlerësuar plotësimin e kriterëve në fushat e ndryshme”, -tha ajo.

E sa i përket anëtarësim-it në NATO, ajo ka thënë se duhet të shihet nga prizmi i sigurisë.

“Shkaku i zhvillimeve të fundit, sidomos pas pushtimit rus në Ukrainë dhe luftës që po ndodh atje, ne po insistojmë që anëtarësimi në NATO i shteteve të reja të shikohet nga prizmi i sigurisë, dhe jo vetëm nga

Presidentja Osmani: Anëtarësimi në Këshillin e Europës të jetë prioritet mbi prioritetet

prizmi i kriterëve politike, sepse sot prizmi i sigurisë është më i rëndësishëm nga të gjithë. Prandaj unë i kam shkruar edhe presidentit të Shteteve të Bashkuara të Amerikës rreth kësaj çështje dhe kam komunikuar edhe me shtetet e tjera, duke pasur parasysh këto zhvillime të fundit, duke pas parasysh që Kosova është shteti më pro NATO-s në botë dhe që anëtarësimi i të gjitha shteteve të kësaj pjesë të Europës në NATO do të

nënkuptonte më shumë siguri, stabilitet dhe rrjedhimisht do të kishte më pak destabilitet në rajonin tonë. E kuptoj që vendimi final merret me unanimitet, por kjo nuk nënkupton që ne thjesht duhet të ulemi dhe të presim dhe mos të ndërmarrim asnjë hap drejt bindjes së atyre katër shteteve të NATO-s që nuk na kanë njohur, përkundrazi ne po punojmë shumë me këto katër shtete, që të mos ta bllokojnë anëtarësimin në NATO”, - tha Osmani.

Ministri i Mbrojtjes Mehaj: Jemi krenarë për vendimin tonë për të ofruar mbështetje të veçantë për gazetarët dhe refugjatët ukrainas në Kosovë

Ministri i Mbrojtjes, Armend Mehaj ka folur rreth ndikimit të Rusisë në rajon, ndërsa theksoi se mediat ruse, të kontrolluara nga shteti, bombardojnë audiencën me dezinformata në lidhje me të ashtuquajturin “operacionin ushtarak special”, të forcave ruse kundër Ukrainës.

“Fushata e Rusisë kundër së vërtetës është shtrirë për vite me radhë tek aleatët e Rusisë në mbarë botën, duke përfshirë edhe rajonin tonë të Ballkanit Perëndimor.

Ndërsa shohim se këto përpjekje janë zgjeruar brenda Rusisë dhe Ukrainës, është përgjegjësia jonë që të jemi edhe më të kujdesshëm ndaj ndikimeve keqdashëse të informacionit në rajonin tonë.

Për këtë kërkohet nga të gjithë ne, të jemi të kujdesshëm dhe vigjilentë se në cilat platforma dhe burime të informacionit publik dhe mediatik të orientohemi për zhvillimet e përgjithshme në botë, Europë, si dhe rajonin dhe vendin tonë.

Ndërsa mediat ruse të kontrolluara nga shteti bombardojnë audiencën me dezinformata në lidhje me të ashtuquajturin “operacionin ushtarak special”, të forcave ruse kundër Ukrainës, regjimi i Putinit po intensifikon fushatën e tij agresive kundër mediave të pavarura për të parandaluar që e vërteta të arrijë tek publiku rus”. Kosova me krenari mbështet zërat e guximshëm ukrainas dhe rus të së vërtetës, të cilët po rezistojnë në rrezik të madh për veten e tyre.

Ne jemi gjithashtu krenarë

Mediat ruse të kontrolluara nga shteti bombardojnë audiencën me dezinformata në lidhje me të ashtuquajturin “operacionin ushtarak special”, të forcave ruse kundër Ukrainës, regjimi i Putinit po intensifikon fushatën e tij agresive kundër mediave të pavarura për të parandaluar që e vërteta të arrijë tek publiku rus”. Kosova me krenari mbështet zërat e guximshëm ukrainas dhe rus të së vërtetës, të cilët po rezistojnë në rrezik të madh për veten e tyre.

për vendimin tonë për të ofruar mbështetje të veçantë për gazetarët dhe refugjatët ukrainas në Kosovë. Qeveria e Republikës së Kosovës dhe institucionet e

saj janë në nivelin maksimal të përgjegjësisë dhe detyrës për informimin e drejtë dhe në kohë për të gjitha çështjet me interes të përbashkët”

Bombardimi i Jugosllavisë nga NATO ishte operacioni ushtarak i Organizatës së Traktatit të Atlantikut Verior (NATO) kundër Republikës Federale të Jugosllavisë gjatë Luftës së Kosovës. Sipas NATO-s, operacioni kërkonte të ndalojë abuzimet e të drejtave të njeriut në Kosovë, dhe kjo ishte hera e parë që organizata përdori forcën ushtarake pa miratimin e Këshillit të Sigurimit të OKB-së. Sulmet ajrore zgjatën nga data 24 mars 1999 deri më 10 qershor të vitit 1999. Emri i kodit të operacionit zyrtarisht nga NATO ishte 'Operation Allied Force'.

Gjatë bombardimeve u vranë rreth 528 civilë, u shkatërruan ndërtesa private, biznese private, ura, baraka dhe lokacione ushtarake. Ky ishte misioni i dytë i rëndësishëm i NATO-s, pas bombardimeve në Bosnjë e Hercegovinë në vitin 1995.

Sipas Human Rights Watch, 60 për qind e rreth 528 të vrarëve ishin nga Kosova, derisa Serbia doli me numra se bëhej fjalë deri në 5700 të vrarë.

Arsyet e fillimit të bombardimit ishin pikërisht zhvillimet në Kosovë, ku që nga viti 1996 filluan përleshjet e para në mes forcave serbe dhe shqiptarëve.

Bashkimi Evropian në mesin e vitit 1998 zgjeroi sanksionet ekonomike kundër Beogradit për shkak të ndërhyrjes serbe në Kosovë, duke vendosur ndalesën e fluturimeve komerciale të kompanive jugosllave në të 15 vendet anëtare sa numëronte asokohe BE-ja. Presidenti i atëhershëm i RFJ-së, më pas i dënuari i Hagës, Slobodan Millosheviç, u dakordua që të plotësojë pjesën më të madhe të kushteve të parashtruara

78 ditët e NATO-s

nga fuqitë botërore për t'i dhënë fund gjakderdhjes në Kosovë, duke potencuar se do të tërheq forcat e tij nga Kosova, siç tha ai, "vetëm pas ndërprerjes së terrorizmit".

Por, në terren, në Kosovë, shkatërrimet e luftës jo vetëm që vazhduan, por ato edhe u intensifikuan.

Masakra në Reçak shënoi kthesën në luftë, pasi komuniteti ndërkombëtar humbi durimin me politikën agresive të Millosheviçit dhe mori vendimin për interevnim ushtarak për të parandaluar eskalimin e mëtejshëm të dhunës në Ballkan.

Diplomati amerikan Richard Holbrook u takua për herë të fundit me Millosheviçin në mars të viti 1999, ku i ofroi shansin e fundit që të pranojë Marrëveshjen e Rambujesë, sipas të cilës, Kosovës do t'i rikthehej autonomia, Ushtria Çlirimtare e Kosovës (UÇK) do të çarmatosej dhe forcat paqeruajtëse të NATO-s do të vendoseshin në Kosovë. Millosheviçi refuzoi kushtet, gjë e cila çoi në bombardimin e NATO-s ndaj FRJ-së.

NATO fillimisht sulmoi caqet përreth Beogradit. Një nga caqet

kryesore të sulmeve të ashpra të forcave të NATO-s ishte aeroporti i Beogradit në Batajnicë, si dhe caqet ushtarake në komunat Vozhdac, Gorcka, Pançevë dhe fabrika e avionëve Utva si dhe zonat Kovina dhe Kaçareva.

Raketat e NATO-s, më 23 prill goditën ndërtesën e Radio Televizionit të Serbisë (RTS), dhe për 24 orë u ndërpre transmetimi i programit. Me këtë rast humbën jetën 16 punonjës të RTS-së.

Po ashtu, më 7 maj raketat e NATO-s goditën ndërtesën e ambasadës kineze në Beograd, ku humbën jetën tre gazetarë kinezë, gjë që shkaktoi protestën e Pekinit. NATO kërkoi falje, duke theksuar se për çdo gjë fajin e ka harta e vjetër e qytetit të Beogradit dhe se ambasada nuk është qëlluar qëllimisht.

Gjatë bombardimit të Serbisë, avionët e NATO-s kanë realizuar 38 000 fluturime, duke sulmuar depot dhe fabrikat e armëve të Serbisë në Beograd, Nish dhe Novi Sad. Avionët e NATO-s kanë bombarduar edhe disa caqe ushtarake në Mal të Zi, duke sulmuar aeroportin ushtarak në Podgoricë dhe një objekt ushtarak në Danilovgrad

Ministri i Mbrojtjes Mehaj: Mirënjohje e përjetshme për gjithë ata diplomatë e ushtarakë që kontribuan në betejën tonë kritike

23 vjet më parë, NATO filloi fushatën e bombardimeve ajrore, respektivisht Operacioni Allied Force, kundër caqeve ushtarake të shtetit kriminal të Serbisë.

"Përpjekjeve tona titanike shekullore për liri, me shumë sakrifica, iu bashkuan në kohën më kritike, kombet liridashëse në formacionin e përbashkët, Aleanca Mbrojtëse e vlerave të lirisë, paqes dhe demokracisë. Mirënjohje e përjetshme për gjithë ata diplomatë e ushtarakë që kontribuan në betejën tonë kritike".

Më tej ministri ka përmendur emrat dhe veprat madhështore të Presidentit Clinton, Sekretares Albright, Gjeneralit Clark,

Sekretarit Solana, Ambasadorit Holbrooke, janë të skalitur thellë në historinë, identitetin e Republikës sonë dhe qenien tonë shpirtërore. Sot mbushen 23 vite nga fillimi i sulmeve ajrore të NATO-s kundër caqeve ushtarake e

policore të Serbisë dhe Malit të Zi. Sulmet kishin filluar në orën 19:45, kur aeroplanët e NATO-s lëshuan bombat e para kundër pozicioneve strategjike të ushtrisë së ish-Jugosllavisë, siç quheshin dy republikat e ish-federatës jugosllave, Serbia dhe Mali i Zi. Urdhrin për fillimin e fushatës bombarduese e kishte dhënë Presidenti i Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Bill Clinton.

Ai atë natë mbajti para popullit amerikan fjalimin historik, duke lajmëruar se i kishte urdhëruar Aleancën Atlantike të fillonte operacionin ushtarak, si mundësi e vetme e përfundimit të luftimeve në Kosovë.

si dhe disa caqe ushtarake midis Tivarit dhe Ulqinit dhe midis Budvës dhe Sutomores. Në ditët e para të bombardimit të NATO-s në Kosovë u dëgjuan 15 shpërthime, në veri të Prishtinës, si dhe dy shpërthime në Mitrovicë. Po ashtu u godit edhe kazerma në Ferizaj.

NATO çdo ditë sulmonte caqet ushtarake në të gjithë ish-Republikën Federale të Jugosllavisë, duke hedhur raketa ndaj aeroporteve, kazermave dhe qendrave të mbrojtjes kundërajrore.

Ndërsa vazhdonin bombardimet e NATO-s mbi caqet në RFJ, në të njëjtën kohë, ushtria e ish-Jugosllavisë përshkallëzoi sulmet e saj në Kosovë. Kështu, më 25 mars 1999 ndodhi masakra në Krushën e Madhe, në të cilën u masakruan 44 civilë shqiptarë ndërsa një ditë më vonë, më 26 mars ndodhi masakra në Suharekë ku u vranë 48 civilë shqiptarë.

Masakra në Izbicë, në të cilën u masakruan 120 shqiptarë ndodhi më 28 mars ndërsa më 27 prill ndodhi ndoshta masakra më e madhe në Mejë, ku u vranë mbi 200 shqiptarë. Presidenti i

atëhershëm malazez Gjukanoviç, që në ditën e parë të bombardimeve të ish-RFJ-së kritikoi "politikën e konfliktit me mbarë botën" të cilën e udhëhiqte presidenti i atëhershëm i ish-Jugosllavisë Slobodan Millosheviç. Gjukanoviç kërkoi nga Millosheviçi t'i jepte fund politikës që shkakton viktima të pafajshme dhe kërcënon ekzistencën e shtetit të përbashkët RFJ.

Në të njëjtën kohë ai i bëri thirrje komunitetit ndërkombëtar që të përmbahet nga sulmet e mëtejshme në Jugosllavi, sepse ai pretendoi se problemi i Kosovës nuk mund të zgjidhet me anë të forcës.

Një nga përpjekjet më të çuditshme të Millosheviçit për të dalë nga kriza ndodhi më 12 prill, kur parlamenti jugosllav miratoi vendimin e qeverisë për pranimin e Beogradit në Unionin e Rusisë dhe Bjellorusisë. Në të njëjtën kohë, Millosheviçi i dërgoi një letër presidentit të atëhershëm të Rusisë, Boris Jelcin. Në letër kërkohet zyrtarisht pranimi i RFJ-së në Federatën e Rusisë

dhe Bjellorusisë. Megjithatë, Moska nuk u pajtua me idenë, duke theksuar se "së pari duhet zgjidhur situata në Kosovë". Edhe pse ushtarët e ish-RFJ-së vendosën maketa mbi tanke për të mashtruar NATO-n, dëmet megjithatë ishin gjithnjë e në rritje ndërsa nga fundi filluan të bombardojnë edhe stacionet e energjisë në Beograd, ndërsa Millosheviçi më në fund pranoi kushtet e tërheqjes së ushtrisë jugosllave dhe hyrjes së KFOR-it në Kosovë.

Kjo njëherësh shënon përfundimin e fushatës së NATO-s më 11 qershor 1999. Rreth 750 mijë shqiptarët e dëbuar u kthyen në Kosovë, por rreth 100 mijë serbë nga frika u larguan nga Kosova.

Me ndërhyrjen e forcave të NATO-s, Ushtria Jugosllave u tërhoq nga Kosova.

Dhjetë vjet më vonë, Kosova shpalli pavarësinë, dhe u njoh nga më shumë se 100 shtete anëtare të OKB-së, e cila vazhdon të mbetet subjekt i polemikave të ndryshme.

Situata në Ukrainë dhe siguria e Aleancës, NATO thërret Samit të jashtëzakonshëm

NATO thirri në një takim të Këshillit të Atlantikut të Veriut (NAC) krerët e shteteve dhe qeverive të Aleancës. Samiti u zhvillua më 24 mars 2022 në selinë e NATO-s në Bruksel me pjesëmarrjen personale të liderëve aleatë dhe u drejtua nga Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg.

Sekretari i Përgjithshëm Jens Stoltenberg tha se udhëheqësit e NATO-s trajtuan krizën më serioze të sigurisë në një brez. Ai shpjegoi se takimi u fokusua në mbështetjen e vazhdueshme të aleatëve për Ukrainën. Duke nënvizuar se detyra kryesore e NATO-s është të sigurojë dhe mbrojë të gjithë aleatët, Sekretari i Përgjithshëm tha se "Udhëheqësit e NATO-s adresuan nevojën për një rivendosje të parandalimit dhe mbrojtjes sonë në një afat më të gjatë". Z. Stoltenberg tha më tej se "hapi i parë është krijimi i katër grupeve të reja luftarake në pjesën lindore të Aleancës në Bullgari, Rumani, Hungari dhe Sllovaki". Ai nënvizoi gjithashtu ndjenjën e re të urgjencës për nevojën për të investuar më shumë në mbrojtje.

Deklaratë nga Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg para fillimit të Samitit të jashtëzakonshëm të Kryetarëve të Shteteve dhe Qeverive të NATO-s: "Ne takohemi këtu në selinë e NATO-s, duke u përballur me krizën më serioze të sigurisë në një brez. Ne do ta trajtojmë këtë krizë së bashku dhe do të adresojmë kërcënimin që do të thotë për Ukrainën, për NATO-n dhe për të gjithë rendin ndërkombëtar të bazuar në

rregulla. Presidenti Zelensky do t'u drejtohet liderëve të NATO-s. Udhëheqësit do të fokusohen në mbështetjen tonë për Ukrainën. Aleatët i kanë ofruar mbështetje Ukrainës për disa vite dhe ne jemi rritur me më shumë mbështetje ushtarake, mbështetje financiare, mbështetje humanitare për të ndihmuar Ukrainën të ruajë të drejtën e saj themelore për vetëmbrojtje. Detyra kryesore e NATO-s është të sigurojë dhe mbrojë të gjithë aleatët. Ne kemi rritur praninë tonë ushtarake në pjesën lindore të Aleancës. Udhëheqësit e NATO-s do të trajtojnë sot nevojën për një rivendosje të parandalimit dhe mbrojtjes sonë në një afat më të gjatë. Hapi i parë është krijimi i katër grupeve të reja beteje në pjesën lindore të Aleancës në Bullgari, Rumani, Hungari dhe Sllovaki. Ne duhet të bëjmë më shumë, prandaj duhet të

investojmë më shumë. Ka një ndjenjë të re urgjence dhe pres që liderët të bien dakord të përshpejtojnë investimet në mbrojtje për të përmbushur zotimin që kemi bërë për të investuar më shumë në mbrojtje. E mirëpres që disa aleatë kanë bërë tashmë njoftime për të investuar më shumë në mbrojtje. Takimi i sotëm do të tregojë rëndësinë e Amerikës së Veriut dhe Evropës që të qëndrojnë së bashku përballë kësaj krize. Ne jemi Aleanca më e fortë në botë dhe për sa kohë qëndrojmë së bashku, jemi gjithashtu të sigurt", - tha Jens Stoltenberg.

Samiti i datës 24 mars 2022, në nivel të krerëve të shteteve dhe qeverive të Aleancës, u zhvillua një javë pas takimit të ministrave të Mbrojtjes, i cili gjithashtu u mbajt në Bruksel dhe kishte në fokus pushtimin rus të Ukrainës dhe implikimet e sigurisë për Aleancën.

NATO përballë një realiteti të ri

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s viziton Gjermaninë, në fokus pushtimi i Ukrainës nga Rusia

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg falënderoi kancelarin gjerman Olaf Scholz për angazhimin e tij të fortë personal ndaj NATO-s dhe rolit udhëheqës të Gjermanisë në Aleancë gjatë vizitës së tij në Berlin, menjëherë pas ministerialit të Mbrojtjes në Bruksel. Në krah të kancelarit Scholz, përpara bisedimeve që u fokusuan në pushtimin e Ukrainës nga Rusia, Sekretari i Përgjithshëm bëri nderime për popullin ukrainas dhe forcat e tij të armatosura. "Guximi dhe vendosmëria e tyre janë një frymëzim për të gjithë ne", -tha ai, dhe përsëriti se Ukraina ka të drejtë të mbrohet. "E përgëzoj Gjermaninë që i ka ofruar Ukrainës shumë lloje të ndryshme mbështetjeje ushtarake, financiare dhe humanitare", -tha Stoltenberg dhe lavdëroi Gjermaninë për mirëpritjen e më shumë se 100 000 refugjatëve ukrainas. Në vazhdim të pushtimit të Rusisë, NATO ka përfunduar praninë e saj në pjesën lindore të Aleancës dhe z. Stoltenberg përshëndeti kontributin e dhënë nga Gjermania, duke përmendur vendosjen e trupave shtesë në Lituanë dhe avionëve luftarakë në Rumani. "Kjo është pjesë e përgjigjes së shpejtë, vendimtare dhe të bashkuar të NATO-s ndaj këtij ndryshimi themelor në sigurinë tonë", -tha ai. Duke kujtuar se ministri i Mbrojtjes të NATO-s udhëzuan në ministerial komandantët ushtarakë të hartojnë opsione të detajuara për të përfunduar më tej parandalimin në krahun lindor të aleancës, Sekretari i Përgjithshëm theksoi se vendosjet e reja do të kërkojnë rritje të mëdha të shpenzimeve të mbrojtjes nga ale-

atët. "Gjermania po udhëheq rrugën", -tha Sekretari i Përgjithshëm, duke përmendur vendimet e qeverisë për të rritur shpenzimet e mbrojtjes në 2 për qind të PBB-së, si dhe për të blerë avionë luftarakë të gjeneratës së pestë.

Gjatë vizitës së tij në Berlin, Sekretari i Përgjithshëm u takua edhe me ministren e Mbrojtjes Christine Lambrecht, ministren e Jashtme Annalena Baerbock dhe ministren e

Financave Christian Lindner.

Gjermania investon më shumë se 2 për qind të PBB-së në mbrojtje

"Është e rëndësishme që të konsultohemi sot, një javë përpara samitit tonë të jashtëzakonshëm të NATO-s në Bruksel. Gjermania është në zemër të Europës, në zemër të aleancës sonë transatlantike. Udhëheqja

juaj është edhe më e rëndësishme tani, në këtë moment përcaktues për sigurinë europiane. Lufta e Presidentit Putin kundër Ukrainës ka shkatërruar paqen dhe ka tronditur botën. Ne i bëjmë homazhe popullit të guximshëm ukrainas dhe forcave të tij të armatosura. Guximi dhe vendosmëria e tyre janë frymëzim për të gjithë ne dhe ne vazhdojmë t'i ndihmojmë ata të ruajnë të drejtën e tyre për vetëmbrojtje, të sanksionuar në Kartën e OKB-së", -nisi deklaratën e tij Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg, në konferencën e shtypit me kancelarin e Gjermanisë, Olaf Scholz. "NATO ka përgjegjësinë për të parandaluar që ky konflikt të përshkallëzohet më tej. Kjo do të ishte edhe më e rrezikshme dhe do të shkaktoje më shumë vujtje, vdekje dhe shkatërrim.", -tha Stoltenberg. "Kjo është lufta e Presidentit Putin. Ai duhet të ndalojë luftën. Të tërheqë forcat e tij dhe të angazhohet në diplomaci me mirëbesim. I mirëpres përpjekjet tuaja personale, kancelar Scholz, për të gjetur një zgjidhje diplomatike, përfshirë kontaktet tuaja të drejtpërdrejta me Presidentin Putin. Ai po paguan një çmim të lartë. Sanksionet e ashpra po e dëmtojnë makinën e tij të luftës. Falënderoj Gjermaninë për rolin e rëndësishëm që po luani në zbatimin e sanksioneve ndërkombëtare. Gjermania po përparon gjithashtu për të ndihmuar në mbrojtjen dhe mbrojtjen e aleatëve të tjerë të NATO-s, me më shumë trupa në Lituani, avionë luftarakë në Rumani dhe anije në patrullë. Kjo është pjesë e përgjigjes së shpejtë, vendimtare dhe të bashkuar të NATO-s ndaj këtij mjedisi të ndryshuar thelbësisht të sigurisë. Me qindra mijëra forca aleate në gatishmëri të lartë. Rreth 40,000 trupa nën komandën e drejtpërdrejtë të NATO-s, mbështetur nga fuqia e madhe ajrore dhe detare". Referuar ministerialit të Mbrojtjes, Stoltenberg tha se "ministrat e mbrojtjes filluan të konsiderojnë se çfarë duhet të bëjmë për të forcuar mbrojtjen dhe parandalimin tonë për një afat më të gjatë. Kjo do të kërkojë rritje të mëdha të investimeve në mbrojtje dhe Gjermania po udhëheq rrugën. Më lejoni t'ju përgëzoj për guximin dhe vendosmërinë tuaj politike, angazhimin

për të investuar më shumë se 2 për qind të PBB-së në mbrojtje, duke filluar nga ky vit. Unë gjithashtu mirëpres fuqishëm vendimin e qeverisë suaj për të investuar në avionë të gjeneratës së pestë. Kjo është një pikë kthese historike për sigurinë europiane. Ne nuk mund ta marrim paqen dhe sigurinë si të mirëqena. Europa dhe Amerika e Veriut duhet të vazhdojnë të qëndrojnë së bashku në NATO, për të mbrojtur paqen, lirinë dhe vlerat tona", -tha ai.

NATO nuk mund ta marrë paqen dhe sigurinë si të mirëqena

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s theksoi përsëri se "udhëheqja gjermane është jetike ndërsa përballemi me këtë moment të rrezikshëm për sigurinë europiane. Në konferencën për shtyp me ministren e Mbrojtjes së Gjermanisë, Christine Lambrecht ai tha se Lufta brutale e Presidentit Putin në Ukrainë vazhdon dhe trimëria e popullit ukrainas dhe e forcave të tij të armatosura janë një frymëzim për të gjithë botën. "Ne mbështesim të drejtën e tyre për vetëmbrojtje, siç parashikohet në Kartën e OKB-së. Gjermania po luan një rol kyç, me pajisje ushtarake, ndihma financiare dhe humanitare për Ukrainën. Jam jashtëzakonisht mirënjohës për reagimin e shpejtë nga Gjermania në ofrimin e mbështetjes për Ukrainën. Aleatët po i imponojnë Rusisë kosto të paprecedentë dhe sanksionet po dëmtojnë aftësinë e Putinit për të bërë luftë", -tha ai. Gjermania po përparon për të ndihmuar në sigurinë dhe mbrojtjen e aleatëve të tjerë të NATO-s. Stoltenberg nënvizoi sërish dërgimin e shpejtë të qindra trupave të tjera në grupin e betejës të NATO-s në Lituani. "Ju keni vendosur "Eurofighters" në Rumani. Gjermania ka vendosur sisteme patriotike të mbrojtjes ajrore në Sllovaki dhe luftanijet gjermane kanë qenë në patrullë për NATO-n në Detin Baltik. E gjithë kjo është pjesë e reagimit të menjëhershëm të NATO-s ndaj krizës. Ne u takuam në Bruksel për të adresuar ndryshimet që duhet të bëjmë për një afat më të gjatë. Për të rivendosur parandalimin dhe mbrojtjen tonë për një realitet të ri, ne do të kërkojmë

më shumë investime në mbrojtje. Gjermania tashmë po kryeson rrugën. Njoftimi i fondit të investimeve 100 miliardë euro për mbrojtjen është mbresëlënës dhe rritja e shpenzimeve gjermane të mbrojtjes në më shumë se 2% duke filluar nga ky vit, do të ketë një ndikim të rëndësishëm për paqen dhe sigurinë në Europë. Ndihma për ta bërë Gjermaninë dhe gjithë Aleancën tonë edhe më të sigurt, investimi juaj në avionët e gjeneratës së pestë do të jetë gjithashtu jetik për NATO-n dhe riafirmon angazhimin e Gjermanisë ndaj misionit tonë të parandalimit bërthamor. Këto janë vendimet e duhura, sepse ne nuk mund ta marrim paqen dhe sigurinë si të mirëqena. Tani është koha për të investuar në forcat tona të armatosura, për të rritur gatishmërinë dhe për të modernizuar aftësitë tona, për të mbajtur njerëzit tanë të sigurt", -u shpreh Stoltenberg.

Do të bëjmë atë që është e nevojshme për të siguruar dhe mbrojtur të gjithë aleatët

"Udhëheqja e Gjermanisë dhe roli udhëheqës i Gjermanisë në Aleancën tonë është i një rëndësie kyçe për të gjithë ne në këtë pikë kthese të sigurisë europiane", -do të hapte deklaratën e tij Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg, në konferencën e përbashkët për shtyp me ministren e Punëve të Jashtme të Gjermanisë, Annalena Baerbock. "Lufta e Presidentit Putin në Ukrainë po vret civilë të pafajshëm dhe po shkakton çdo ditë shkatërrime masive, duke detyruar miliona të largohen nga vendi i tyre dhe duke minuar rendin ndërkombëtar të bazuar në rregulla që ne të gjithë besojmë. Përgjigja e NATO-s ka qenë e shpejtë dhe vendimtare. Ne vazhdojmë t'i ofrojmë mbështetje të fortë popullit të guximshëm ukrainas dhe forcave të armatosura. Gjermania po luan një rol kyç me furnizimet ushtarake, ndihmën financiare dhe humanitare dhe gjithashtu, duke pritur gjithnjë e më shumë refugjatë", -vazhdoi më tej ai. "Aleatët i kanë imponuar Rusisë kosto të paprecedentë dhe sanksionet tona po dëmtojnë aftësinë e Putinit për të bërë luftë. Përpjekjet e Gjer-

manisë këtu janë gjithashtu kritike, duke përfshirë Bashkimin Europian dhe G7. Ne gjithashtu kemi përforcuar me shpejtësi parandalimin dhe mbrojtjen e NATO-s. Gjermania ka përfshirë më shumë trupa në Lituani dhe avionë në Rumani. Ne gjithashtu punojmë së bashku për të menaxhuar rrezikun e përshkallëzimit të mëtejshëm. Sepse ne kemi përgjegjësinë për të siguruar që ky konflikt të mos përshkallëzohet përtej Ukrainës. Kjo do të ishte edhe më shkatërruese dhe më e rrezikshme. Jemi përballë një realiteti të ri", -theksoi Stoltenberg. Por ai tha se gjithashtu NATO duhet të rivendosë parandalimin dhe mbrojtjen e saj për një afat më të gjatë. "Përforcimi i mbrojtjes sonë do të kërkojë rritje të investimeve në mbrojtje", -tha Stoltenberg. "Gjermania po udhëheq me shembull përfshirë rritjen e madhe të buxhetit dhe vendimin tuaj për të investuar në avionë të gjeneratës së pestë. I mirëpres vërtet përpjekjet e palodhshme të Gjermanisë për të gjetur një zgjidhje diplomatike për krizën në Ukrainë, përfshirë kontaktet e drejtpërdrejta të qeverisë suaj me Kremlinin", -theksoi edhe këtu shefi i NATO-s. "Në Samitin e NATO-s, të javës së ardhshme, ne do të trajtojmë pasojat e pushtimit të Rusisë, mbështetjen tonë të fortë për Ukrainën dhe hapa të mëtejshëm për të forcuar parandalimin dhe mbrojtjen e NATO-s. Amerika e Veriut dhe Europa qëndrojnë të bashkuar në NATO, të vendosur për të mbrojtur njerëzit tanë dhe vlerat tona", -përfundoi deklaratën Jens Stoltenberg.

NATO ka rritur parandalimin dhe mbrojtjen, veçanërisht në krahun e saj lindor

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s pohoi sërish për mediet, se NATO tashmë ka rritur parandalimin dhe mbrojtjen, veçanërisht në pjesën lindore të Aleancës. "Tani kemi qindra mijëra trupa në gatishmëri të shtuar në të gjithë Aleancën. Ne kemi 100 000 forca, trupa amerikane në Europë, që është rritur me disa mijëra vetëm gjatë javëve të fundit. Ne kemi 40 000 trupa nën komandën e drejtpërdrejtë të NATO-s, veçanërisht në pjesën lindore të Aleancës dhe udhëheqja gjer-

mane e grupit të betejës në Lituani e dyfishimi i numrit të forcave gjermane atje është vetëm një shembull i kësaj pranie të shtuar në tokë, në ajër dhe në det. Kjo është përgjigja jonë e menjëhershme, duke i dërguar një mesazh të qartë Moskës se një sulm ndaj një aleati do të shkaktojë përgjigjen nga e gjithë Aleanca: "një për të gjithë, të gjithë për një". Por NATO ka filluar gjithashtu procesin për të vlerësuar pasojat më afatgjata për parandalimin dhe mbrojtjen. Ajo u ka kërkuar komandantëve ushtarakë që të japin këshilla. "Ne do t'i marrim ato këshilla brenda disa javësh dhe më pas bazuar në ato këshilla nga komandantët tanë ushtarakë, do të marrim vendimet politike se si të forcojmë më tej për një afat më të gjatë frenimin tonë", -tha Stoltenberg. Lidhur me kërkesën e Ukrainës dhe presidentit të saj, Stoltenberg tha se e kupton plotësisht zhgënjimin dhe dëshpërimin që ndjejnë presidenti Zelensky dhe populli ukrainas, sepse ata janë në një situatë jashtëzakonisht të vështirë ku shohin viktimë civile, shkatërrim çdo ditë, duke përfshirë sulmet në spitale, shkolla, infrastrukturës civile, por, tha ai kjo është edhe arsyeja pse aleatët e NATO-s kanë rritur mbështetjen e tyre, duke ofruar sisteme të avancuara të armëve, mbrojtje ajrore dhe raketore, armë antitank, karburant, municione, gjë që është kritike për rezistencën që forcat ukrainase janë në gjendje të mobilizojnë kundër pushtuesit, forcave ruse. "Aleatët deklaruan dhe u angazhuan të vazhdojnë të ofrojnë mbështetje kritike për Ukrainën. NATO ka mbështetur Ukrainën në mënyrë të konsiderueshme që nga viti 2014, që kur Rusia aneksoi ilegalisht Krimenë. Që atëherë, aleatët e NATO-s dhe NATO e kanë mbështetur Ukrainën në mënyra të ndryshme. Aleatët kanë trajnuar dhjetëra mijëra trupa ukrainase të cilat tani janë në vijën e frontit duke luftuar forcat pushtuese. Ne i kemi pajisur ata gjatë shumë viteve me mbrojtje raketore, me mbrojtje ajrore, me shumë lloje të pajisjeve, kështu që Ushtria ukrainase, Forcat e Mbrojtjes, është shumë më e madhe, shumë më e fortë, shumë më mirë e pajisur, shumë

më mirë e trajnuar, shumë më mirë e komanduar tani, sesa në 2014. Është në radhë të parë trimëria, guximi i Forcave të Armatosura të Ukrainës që i ka mundur t'i rezistojnë forcave pushtuese ruse, por sigurisht që mbështetja që u kemi dhënë prej shumë vitesh ka rezultuar jashtëzakonisht e rëndësishme dhe për këtë arsye ne vazhdojmë të ofrojmë mbështetje për Ukrainën", -tha Stoltenberg. Ndërsa lidhur me spekulimet për mundësinë e anulimit të Aktit Themelues NATO-Rusi, Sekretari i Përgjithshëm tha se është Rusia ajo që është larguar dhe ka shkelur aktin. "Rusia ka shkelur Aktin Themelues NATO-Rusi jo vetëm një herë, por në fakt çdo ditë që kur aneksuan ilegalisht Krimenë në vitin 2014. Sepse në Aktin Themelues NATO-Rusi thuhet qartë se ne duhet të respektojmë sovranitetin dhe integritetin territorial të çdo kombi europian, brenda kufijve të tij të njohur ndërkombëtarisht. Pra, nuk ka dyshim se Rusia, duke aneksuar Krimenë, ka shkelur aktin themelues NATO-Rusi. Më pas ata vazhduan të shkelin Aktin Themelues duke destabilizuar Ukrainën Lindore, Donbasin, duke mbështetur separatistët dhe tani ata kanë nisur një pushtim të plotë të Ukrainës, duke vrarë mijëra njerëz, duke bombarduar qytete dhe duke bërë një luftë të plotë kundër Ukrainës. Kjo është një shkelje e hapur e parimeve thelbësore të Aktit Themelues NATO-Rusi. Kështu që Rusia është larguar", -tha ai. "Ne do të bëjmë atë që është e nevojshme për të siguruar dhe mbrojtur të gjithë aleatët. Ne e bëjmë këtë për të siguruar që të mos ketë vend për llogaritje të gabuara apo keqkuptime në Moskë në lidhje me aftësinë tonë për të qëndruar pranë angazhimeve tona dhe ne e bëjmë këtë për të parandaluar përshkallëzimin, për të parandaluar që lufta në Ukrainë, e cila është e rrezikshme, shkatërruese dhe vdekjeprurëse, të bëhet edhe më shkatërruese, vdekjeprurëse dhe e rrezikshme, duke u bërë një luftë e plotë midis NATO-s dhe Rusisë. Për të parandaluar çdo llogaritje të gabuar në Moskë në lidhje me aftësinë dhe angazhimin tonë për të mbrojtur të gjithë aleatët, ne kemi rritur praninë në pjesën lindore të Aleancës".

KAFSHËT LUFTËTARE SI DHE NJERËZIT

PROF. ASOC. DR. ZAHO GOLEMI

Luftërat janë një e keqe e njerëzimit, e artit të shkatërrimit, që kanë lindur bashkë me shoqëritë njerëzore dhe janë bashkëshoqëruese të tyre. Kafshët janë gjithashtu shërbëtore të njerëzimit në situatë paqësore, por dhe në situatë luftarake. Nuk janë të rralla rastet kur kafshët janë përfshirë në luftëra bashkë me njerëzit, veçanërisht në kohët parahistorike e deri në ditët tona. Elefantët, devetë, kuajt, qentë, arinjtë janë bërë padashur “luftëtarë”, kanë luftuar bashkë me njerëzit, kanë qenë në front dhe në prapavijë. Në përballjet luftarake të përgjakshme nëpër shekuj kafshët e luftës janë vrarë, plagosur e ngordhur, ndoshta më shumë se të zotët e tyre. Këtu nuk e kemi fjalën për qentë e kufirit, të policisë dhe jo vetëm, dhe as për qenin “Sadak”, qeni hero që shpëtoi shumë jetë në Thumanë dhe Durrës si mjeshtër i kërkimit në rrënojat e pallateve në tërmetin e 26.11.2019, as për qen heronj që kanë shpëtuar jetën e sa e sa foshnjave, apo për qentë e salloneve presidenciale kudo në botë, që nderohen më shumë se njerëzit. Fjala është për qenin hero të Luftës së Parë Botërore, për Rreshterin “Stabi”, një hero i vërtetë që kapërceu Atlantikun dhe iu gjend europianëve në kohë rreziku. Lufta e Parë Botërore apo Lufta e Madhe ishte lufta që përfshiu

Elefantë, kuaj, qen, arinj, deve,... pëllumba janë bërë padashur “luftëtarë” dhe janë përfshirë në betejat të përgjakshme të “artit të shkatërrimit” të njerëzimit. Suksesin dhe famën më të madhe në luftëra e ka arritur qeni amerikan “Stabi”, si luftëtar në LIB, hero, i graduar “Rreshter”, i dekoruar më shumë se çdo kafshë lufte përfshi medalje ari, i pritur në audiencë nga tre presidentë të SHBA-së, nekrologjia për qenin Stabi zinte vend në “The New York Times” në një hapësirë gazete dy herë më të madhe se sa lejohej për vdekjet e kryeministrave të vendeve miq të SHBA-së

pothuajse gjithë botën, nga viti 1914 deri më 1918. Shtetet e Bashkuara i shpallën luftë Gjermanisë më 6.4.1917 dhe më 7.12.1917, i shpallën luftë Austro-Hungarisë. Në rrugëtimin luftarak në të dy luftërat botërore nuk munguan kafshët besnike të njerëzimit veçanërisht qeni dhe kali, por edhe kafshë-egërsira si ariu, që rriteshin mes njerëzve dhe imitonin ata, sikurse ishte ariu “Wojtek”, qeni “Stubby” e deri tek historitë frymëzuese të qenit ushtarak “Kuno”, gjatë një bastisjeje ka shpëtuar jetën e ushtarëve britanikë të cilët po luftonin al-Kaedën në Afganistan në gusht 2020. Qeni hero në momentin kur armiku po gjuante me armë zjarri ka dalë para plumbave dhe si pasojë e kësaj humbi të dyja këmbët e pasme. Qenit-hero pasi humbi këmbët në operacion luftarak iu porositën proteza, duke bërë që të jetë qeni i parë ushtarak në Mbretërinë e Bashkuar që i porositet diçka e tillë. Qeni Kuno, i trajnuar për të zbuluar eksplozivë dhe armë, iu

dha medalja për trimëri në një ceremoni virtuale sepse në momentin e sulmimit ishin pozicionuar për të mbështetur forcat elitare të Shërbimit Special të Anijeve, ndërkohë që është “pensionuar”. Janë të njohur historikisht kali i Gjergj Kastriotit, si simboli që ka shoqëruar heroin dhe sipas Barletit, ishte i bardhë, i një race të zgjedhur, që pas vdekjes së heroit, ai nuk pranoi t’i hipte njeri tjetër deri sa ngordhi; kali që kalëronte Napolon Bonoparti, “Marengo”, një kal i bukur arab që ka hyrë në histori si më i famshmi nga të gjithë si dhe qindra figura të gjeneralizmit botëror. Kuajt kanë parë betejat nga më të përgjakshmet të njerëzimit, prerje kokash, krime të përbindshme. Po kështu edhe elefantët me fizikun e tyre të fuqishëm janë shfrytëzuar nga njerëzit në kohë lufte, duke i vendosur në ballë të ushtrisë, si mburojë, ndërkohë që elefanti përdoret për të sulmuar ushtarët e armikut, prandaj ai është në formë heshte, sikurse mban pesha shumë të rënda

bashkë me devetë. Dhjëtra prijësa luftarakë, në betejat e mëdha të historisë përdorën elefantë, kuaj e deve si dhe kafshë të tjera lufte. Këtu përfshihet edhe Pirro i Epirit, Aleksandri, Hanibali etj. Faktikisht gjithë prijësit e fushatave luftarake kishin për shok të parë kalin, të shpejtë dhe të fuqishëm, deri sa "i ra vlera" me daljen e makinave luftarake motorike si dhe helikopterët, si vendkomanda lufte në ajër. Historia si dëshmitare e kombeve ka hedhur dritë dhe ka ndriçuar rrugët e kujtesës si për njerëzit ashtu edhe për kafshët që luftuan në betejat e historisë.

Qeni hero - nga Amerika në Europë, si luftëtar i barabartë me njerëzit

Më 11.11.1918, Gjermania nënshkroi një marrëveshje armëpushimi me aleatët, për përfundimin e LIB, që njihej si "lufta për t'i dhënë fund të gjitha luftërave", ku ndërmjet mijëra historive të vërteta të fushëbetëve dallon historia e një qeni që bëri histori më vete gjatë Luftës së Parë Botërore. Ka qenë korriku i 1917-ës, kur ushtari 25 -vjeçar Robert Konroi (Conroy), stërvitej bashkë me shokët e tij të regjimentit në një bazë ushtarake të improvizuar në Yale të New Haven, në Connecticut të SHBA-së, në pritje për t'u hedhur në frontet e Luftës së Parë Botërore në Europë. Por diku midis kazermave, gjeti një këlysh bisht-cung, të vogël e të uritur, qeni me sytë e mëdhenj e trupi gjithë muskuj i pitbullit. Konroi ishte një dashamirës i kafshëve dhe si i tillë e mori këlyshin, për të cilin koha tregoi se shpejt ai do të bëhej i njohur dhe i dashur për të gjithë ushtarët dhe oficerët e Regjimentit 102 të Këmbësorisë Amerikane. Efektivit të regjimentit iu shtua edhe një "ushtar", duke i bërë shoqëri Robert Konroit.

Meqenëse qeni ishte me bisht të shkurtër, ushtarët filluan ta thërrisnin këlyshin me emrin Stabi (Stubby), që në shqip nënkupton "cung" apo bishtprerë. Stabi u mësua me jetën e kazermës dhe me gjithë jetesën ushtarake, u

njoh me alarmet, stërvitjet, mësoi si të përshëndeste ushtarakisht duke u ngritur mbi dy këmbët e pasme e të vinte putrën tek vetulla e djathtë. Ditët kalonin dhe erdhi koha që trupat të niseshin për në Europë, në Regjimentin e 102-të të Këmbësorisë, ku bënte pjesë dhe Konroi, do të lundronte me anijen luftarake "S.S. Minnesota". U nisën bashkë me Stabin dhe pas disa ditësh, kur anija ishte larg në oqean, komandanti i Regjimentit, ku ishte ushtar Konroi, zbuloi se ushtarët e tij kishin edhe një qen me vete gjatë udhëtimit, duke

kaluar Atlantikun. Kjo e zemëroi shumë sa urdhëroi kapjen e menjëhershme të qen-bishtprerit.

Urdhëri u zbatua, por në momentin që komandanti po mendonte për ekzekutimin e tij, ai u habit sepse qeni përballë u ngrit mbi dy këmbët e pasme dhe nderoi ushtarakisht duke mbështetur putrën e djathtë mbi vetull, duke pritur Urdhërin e ekzekutimit, apo të flakjes në oqean. Komandanti i Regjimentit nuk mundi t'i rezistonte një gjesti të tillë nderues edhe në prag ekzekutimi, komandanti i dha leje të jetonte dhe pranoi ta

rekrutonte në efektivin e tij.

Gradimi “rreshter” i Stabit si luftëtar i denjë i frontit

Me mbërritjen në Francë, regjimenti i Konroit, iu bashkua Divizionit të 26-të të “Yankee”-t dhe u nis për në llogoret e luftës, duke u futur kështu në një periudhë prej tetë muajsh luftimesh të përgjakshme. Bashkë me regjimentin luftonte dhe Stabi, një qen i vogël e i zgjuar, që nuk ishte thjeshtë një “luftëtar fronti”, por më shumë se një kafshë e thjeshtë, një thesar mbështetës në fushën e betejës luftarake. Stabi kishte mësuar shumë nga jeta intensive ushtarake, e ndjente instiktivisht kur jeta ishte në rrezik dhe i mbronte shokët e tij ushtarë të transheve, me të njëjtën trimëri e vendosmëri që çdo qen tjetër në botë do të mbronte të zotin e tij në rrethana të vështira lufte.

Stabi i përcillte me ulërime shokët e tij ushtarë të transheve, që jepnin jetën me tmerr, herë të copëtuar nga minat apo predhat e artilerisë e herë duke vjellë copa mushkërishë si pasojë e sulmeve kimike të armiqve, armë kimike të sapozbuluara dhe të provuara për herë të parë në LIB. Në këtë situatë edhe Stabi u gjend përballë sulmit kimik me klorinë të gjermanëve. Ushtria e kishte kalitur dhe ai i mbijetoi sulmit kimik. Pas kësaj ngjarjeje Stabi u bë edhe më i ndjeshëm ndaj klorinës dhe një nuhatës e paralajmërues për ushtarët e tjerë të frontit, sado larg që parapërgatitej hedhja e saj. Aftësitë e tij të reja u panë në një mëngjes herët, kur gjermanët, duke përfutur nga drejtimi i erës, filluan pa paralajmërim një sulm të ri kimik me klorinë mbi vendqëndrimet e ushtarëve amerikanë që ishin akoma në gjumë. Stabi u bë kështu një paralajmërues i rrezikut, duke bërë zgjimin e amerikanëve duke lehur fort, duke kërcyer mbi shtretërit e ushtarëve dhe duke dhënë kështu alarmin e duke shpëtuar jetë të shumta. Kur ushtarët ishin të dërrmuar në luftime dhe të sflitur nga lodhja

ishite një “ushtar” vigjilent dhe i gatshëm gjithmonë. Ai ishte në kohë të mirë dhe të keqe, ditën dhe natën i gatshëm, në betejë dhe në pushimet e përkohshme të sulmeve. Qeni “Stabi” ishte shndërruar në luftëtar me kohë të plotë në betejë. Ai ishte zbulues dhe nuhatës i minave, futej në hapësirat midis transheve dhe kërkonte për ushtarë të vrarë e

të plagosur. U shndërrua në një sinjalizues tepër të saktë kur gjente ushtarë amerikanë, ndërsa e lehura kërcënuese donte të thoshte se kishte gjetur një ushtar armik. Në një rast, në një prej betejave, identifikoi dhe një spiun gjerman të cilin e sulmoi dhe nuk iu nda derisa trupat amerikane e kapën atë.

Akti trimëror i Stabit bëri që

gjenerali komandues i trupave amerikane të dekretonte për Stabin urdhërin për dhënien e gradës “Rreshter”, e panjohur dhe e padëgjuar më parë, duke u bërë rasti i parë në historinë e Luftërave që një qen të merrte një gradë ushtarake, që u përkiste racës njerëzore. Edhe i zoti i qenit u bë “xheloz” se nuk përparoi dot në gradë, megjithëse ishte krenar për Stabin e tij. Si asnjëherë tjetër në historinë e ushtrisë amerikane, në Regjiment vjen urdhëri që “Rreshteri Stabi” të pajisej me një uniformë të veçantë të posaçme, dhe në fakt kjo uniformë e Stabit ruhet edhe pas më shumë se një shekulli në Muzeun “Smithsonian” në Washington DC, në kryeqendrën e SHBA-së. Fakt historik është se Rreshter Stabi, shërbeu denjësisht me kontribut të spikatur në 17-të betejë, derisa nga fundi i luftës, një granatë që shpërtheu afër tij e plagosi rëndë në gjoks dhe në këmbë. Rreshteri Stabi shkroi fage lavdie në përdorimin e kafshëve në luftë, evitoi rreziqe në luftime, kurseu gjak nga “shokët” e luftës, nuhati dhe parandaloi helmimin me një re me gaz mustardë të verdhë-gjelbër, që kishte mbështjellë një qytet, si një mjegull vdekjeprurëse, me mençuri u bë zbulues, që nuk njohu kurrë ankese, por gjithmonë besnik i regjimentit ku shërbeu, më i dekoruari në historinë e njerëzimit, i prituri nga Presidenti të SHBA-së.

Përshkrimet e kohës ruhen dhe tregohen se si në spitalin ushtarak ku u mjekua, qeni i famshëm nga New Haven i Connecticut, pasi e kishte marrë pak veten, ngrihej e shoqëronte gjithë dinjitet grupin e oficerëve mjekë, thua sikur ta dinte që ai ishte dhe vetë një i tillë, duke sjellë kurajo, optimizëm dhe gëzim tek të plagosurit e tjerë, që mbushnin spitalin në ato ditë të fundit të LIB. Rreshteri Stabi u bë i njohur në të dy anët e Atlantikut. Gazetat e luftës e përmendnin shpesh emrin e tij, kjo që bëri që gratë e Chateau-Thi-

errey, një nga komunat franceze, ku në vitin 1918 u zhvilluan disa betejë të përgjakëshme midis amerikanëve e gjermanëve, t’i qepnin Rreshterit Stabi një pallto të veçantë kamoshi, tashmë e njohur në rrethet gazetareske të mbushur plot me dekorata e medalje “për trimëri në luftë”. Përfundimi i luftës bëri që luftëtari i frontit luftarak në Europë të kthehej fitimtar në shtëpinë e tij në SHBA, si një hero, por dhe me një medalje ari të akorduar nga organizata “Humane Society”, që kryesohej nga gjenerali John J. Pershing, komandant i Përgjithshëm i Forcave Amerikane. Fama e Stabit pas lufte u rrit shumë dhe ai filloi të ishte shpesh e më shpesh një i ftuar i çuditshëm dhe i respektuar në aktivitete shumë të rëndësishme. U harrua i zoti i qenit, por qeni i tij kurrë. Ai u prit në audiencë nga tre presidentë të Shteteve të Bashkuara, nga Presidenti Wilson, Presidenti Harding dhe Presidenti Coolidge. Institucionet dhe autoritetet amerikane, dhe jo vetëm, për shërbimet e kryera i dhanë dekorata, medalje, urdhëra e titujnderi përfshi edhe anëtarësinë në Legjionin Amerikan të Nderit. Stabi u bë veteran lufte, u tërhoq nga shërbimi aktiv njëherësh me të zotin e tij, Konroin, i cili në vitin 1921 shkoi për të studiuar drejtësi në Universitetin Georgetown të Washingtonit. Por me student Konroin si në luftë edhe në paqe ishin bashkë. E mori qenin me vete si shokun e tij më të ngushtë. Dy veteranë lufte shkuan bashkë edhe në Universitet, bashkë me rreshter Stabin. Qenit besnik të rregjimentit, bashkëluftëtar në frontet e luftës në Europë, kur ishte vetëm 10 vjeç, më 16.3.1926, i pushon zemra në mënyrë të papritur, që nuk ishte një ngordhje por një vdekje e transmetuar nga gjithë media e politika amerikane e kohës, si vdekja e një heroi lufte. Gazeta prestigjioze e planetit “The New York Times” shkroi nekrologji të tillë, që zinte një hapësinë

gazete dy herë më të madhe se sa lejohej për vdekjet e kryeministrave të vendeve miq të SHBA-së. Trupi me katër putra i rreshter Stabit u balsamos dhe sot ai qëndron në pavionin “Price of Freedom”/ “Çmimi i Lirisë”, në Muzeumin Kombëtar të Historisë së Natyrës në Washington DC të SHBA-ve, muzeu i famshëm që njihet në mbarë botën “Smithsonian National Museum of Natural History”. Skulptura, piktura, memoriale kush-tuar rreshterit Stabi, janë të përhapura dhe të njohura kudo. Stabi ka një memorial në Parkun Përkujtimor të Veteranëve të Middletown të Connecticut të SHBA-ve, memorial përkujtimor për qentë e luftës në Filadelfia, ndërkohë që sa ishte gjallë Stabi ishte pjesë e paradave të fitores pas Luftës së parë Botërore. Edhe në Michigan ka një varrezë qensh, që kanë shërbyer denjësisht në ushtri dhe në policinë amerikane. Brezat tashmë kanë mësuar për qenin hero të LIB, që në të vërtetë ka më shumë se 50 burime studimi për një qen hero, që u fut në luftë kur ishte një vjeç rastësisht dhe ngeli “hero lufte”. Në Kansas City, në një rrugë që u kushtohet luftëtarëve që luftuan për Amerikën dhe lirinë e popujve europianë, që quhet “Walk of Honor”, çdo tullë e shtruar ka një emër veterani, gjen edhe një emër: “Rreshter Stabi”, qeni veteran i Luftës së Parë Botërore, qeni me gradën më të lartë se i zoti, fitues i medaljes “Purple Heart”, por meritoi dhe shumë medalje “Për trimëri”. Qeni ka emrin edhe në “Monumentin e Lirisë për Ushtarakët e Luftës së Parë Botërore”, të dedikuar: “Sergeant Stubby, Hero Dog of WWI, A Brave Stray”, “qenit të luftës” si ikonë e Luftës së Parë Botërore, hero e mik i presidentëve, gjeneralëve e ushtarëve, i respektuar kudo dhe në institucionet ushtarake dhe akademike, i vizituar nga miliona njerëz në vit, subjekt legjendash si hero lufte për shërbimin me besnikëri ndaj njerëzve në betejë.

Sot është dita e së vërtetës dhe krenarisë kombëtare, një ditë historike! Është dita e epopesë së UÇK-së, shpëtimtares së shqiptarëve të përtej Drinit, është simbolika e shekujve që shqiptarët e Kosovës e pritën jo pak por një shekull. UÇK-ja është krenari e të gjithë shqiptarëve që nisi si forcë e sigurisë kombëtare, si një burim i pashtershëm lirie. Në fakt janë tri ditë të përkujtuese të Epopesë së madhe të Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës, sepse më 5, 6, e 7 mars të 1998-ës, ishte zhvilluar njëra ndër betejat më vitale dhe më të rëndësishme të UÇK-së kundër agresionit brutal ushtarak të pushtuesve serbë. Trupat militare serbe sulmuan familjen e Adem Jasharit dhe pas një përballjeje heroike në Prekazin e atdhetarisë u shkrua epope qëndrese, u vranë 55 vetë nga të cilët 20 fëmijë e gra. Këtu në këtë luftë ra legjendari i UÇK-së Adem Jashari, vëllai i tij Hamëz Jashari dhe babai i tyre, Shaban Jashari. Prekazi u bë kthesa madhore e zgjidhjes së çështjes të Shqiptarëve përtej Drinit, e Dardanisë sonë.

Kush ishte Adem Jashari?

Adem Jashari ishte lindur më 28 nëntor 1955, në një ditë me ditëlindjen e flamurit. Ai gjithë jetën punoi e luftoi për flamurin, që kërkoi një Kosovë të pavarur, por edhe një ëndërr që ta shihte Shqipërinë të bashkuar. Ai u trupëzua më flamurin kombëtar dhe ra për këtë flamur në epopenë e madhe heroike të 5 deri më 7 mars 1998. Kombi shqiptar ka sot një nderim të veçantë për komandantin legjendar Adem Jashari, prijësi i heronjve të pavdekshëm të kombit.

Marsi i vitit 1998, ishte rrethimi i tretë i kullës së Jasharëve në Prekaz, ku përgjakja e tre ditëve është pjesë e martirizimit të shqiptarëve. Fakt është se rreth e përfaqë Fabrikës së Municionit në Skënderaj, më 3 e 4 mars 1998, ishin dislokuar forca të shumta ushtarake por edhe forca e mjete të artillerisë së rëndë. Gjithashtu

Ditët e Epopesë së madhe të UÇK-së!

policia serbe kishte bërë përforsime të shumta nëpër të gjitha postblloqet e saj në Drenicë. Në orën 5.30 minuta të datës 5 mars, artileria serbe, nga Fabrika e Municionit, fillon gjuajtjet në drejtim të Kullës së Shaban Jasharit, por dhe të gjithë Jasharëve të tjerë. Krismën

e armëve dhe sidomos kundërpërgjigjen e dëgjoi gjithë shqiptaria. Qëndresa ishte heroike titanike e kryetrimave në Prekaz, por kushtrimi ishte dhënë tashmë në mbarë shqiptarinë, në të gjitha trojet e Shqipërisë dhe në diasporën shqiptare. Legjendari Adem Jashari,

kishte marrë vendimin historik, tepër të vështirë, ndër më të dhembshmit, të pakrahasueshëm në historinë shqiptare, për të qëndruar trimërisht përballë sulmit dhe për të mos u dorëzuar për së gjalli. Adem Jashari kishte thënë: "Vrastarët nuk do të kalojnë, veçse mbi trupin tim të vdekur!", dhe historia më e re e Prekazit ishte bërë flamur frymëzimi për brezat. Ai ngeli pishtari i pashuar që udhëhiqte luftën si frymëzues betejash, i çimentuar njësh me lirinë. Lajmi për rënien e legjendarit Adem Jashari dhe të njëzetë pjesëtarëve të familjes së ngushtë të Shaban Jasharit, por edhe të 39 të tjerëve nga familja e madhe e Jasharajve, që gjendeshin në Prekaz, kishte prekur shpirtin e çdo shqiptari lridashës. Dhimbje dhe krenari për një akt ekstrem të sakrifikuar për lirinë e një kombi të tërë, një veprim frymëzues i pakrahasueshëm. Prekazi u kthye në kullën e përjetshme të lirisë së shqiptarizmit, flakadani i qëndresës, prushi i përjetshëm i atdhetarisë, që përbashkon shqiptarinë, anembanë trojeve etnike të Shqipërisë dhe në diasporën shqiptare të shpërndarë në të katër anët e globit. Akti vetëflijues i Adem Jasharit, Hamëz Jasharit, Shaban Jasharit, Osman Gecit, Hamit Jasharit, Salë Jasharit, Faik Jasharit, Halil Jasharit, Ali Jasharit, Sherif Jasharit, Hajzer Jasharit, Ramiz Jasharit, Kajtaz Jasharit dhe i sa e sa të tjerëve, i kishte dhënë frymëzim dhe impulse flakës së luftës për liri. Oshtima e shekujve "O, prite Azem Galicën...", u shndërrua në "Prite, prite Adem Jasharin!", devizë për të cilën u luftua dhe u fituan betejat, nga bijtë e bijat e Kosovës martire, luftëtarët dhe luftëtares e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës, e ushtrisë-shpresë të popullit dhe tmerrit për armikun. Gjatë luftës emrin e Adem Jasharit, e mbante Brigada 111 e UÇK-së. Në përvjetorin e pavarësisë shqiptare, por dhe datëlindjen e krye heroit, më 28 nëntor 1998, Shtabi i Përgjithshëm i Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës, Adem Jasharin e shpall Komandant Legjendar

të UÇK-së, ndërsa sot këtë emër të ndritur "Adem Jashari" e mban Garda e Republikës së Kosovës. Ka hyrë në histori thënia e kryeadministratorit të parë të Kosovës, francezi Bernard Kushner, që me rastin e një vizite në Prekaz, kishte deklaruar: "Po të kishte çmim Nobel për liri, ai çmim do t'i takonte familjes Jashari të Prekazit". Për komandantin Adem Jashari janë shkruar libra, drama, broshura, jetëshkrime nga shumë intelektualë shqiptarë dhe të huaj, ka dhjetëra e qindra shkrime të autorëve të ndryshëm, është objekt hulumtimi në dhjetëra e qindra Konferenca shkencore e sesione shkencore

Amanetin e Adem Jasharit e përmbushi UÇK-ja me luftën e saj të drejtë për çlirim kombëtar. Vepra më heroike e shqiptarëve ishte UÇK-ja dhe lufta e saj, ajo e cila e ndërkombëtarizoi si kurrë më parë çështjen kombëtare shqiptare në arenën botërore.

brenda dhe jashtë Kosovës, janë emërtuar shumë sheshe dhe rrugë qytetesh në Prishtinë, në Tiranë, në Gjirokastrë dhe kudo në trojet e Shqipërisë Etnike, është realizuar kompleksi memorial "Adem Jashari", në Prekaz. Adem Jashari është përjetësuar në institucione të shumta edukative, arsimore e shkencore, në trojet shqiptare. Adem Jashari është emri më i frekuentuar shqiptar në mediat shqiptare dhe botërore. Portreti i Adem Jasharit gjendet kudo në Kosovë, Shqipëri, tek shqiptarët në emigracion.

Amanetin e Adem Jasharit e përmbushi UÇK-ja me luftën e saj të drejtë për çlirim kombëtar. Vepra më heroike e shqiptarëve ishte UÇK-ja dhe lufta e saj, ajo e cila e ndërkombëtarizoi si kur-

rë më parë çështjen kombëtare shqiptare në arenën botërore.

UÇK-ja diti që me sigurinë dhe vendosmërinë e saj të detyronte Fuqitë më të Mëdha të globit, që të mblidheshim në një konferencë ndërkombëtare, në kështjellën e Rambujesë, në Francë në shkurtin e 1999, posaçërisht për çështjen shqiptare. Përfaqësues të shqiptarëve u bënë të njohur botës të vërtetat mbi tragjedinë me shqiptarët dhe me trojet e tyre, tragjedi që kishin ndodhur më parë në Shën Stefan, në Berlin, Londër, etj., por këtë radhë më ne shqiptarët ishte edhe aleati ynë strategjik, Fuqia më e Madhe e botës SHBA.

UÇK-ja e të gjitha trojeve shqiptare e organizuar, dinjitoze dhe e vendosur u bë struktura e një force tokësore të NATO-s në terren, ndërkohë që NATO ndërhyri ushtarakisht më 24 marsin e 1999-ës. Ushtria e Kosovës ishte një misionare lirie me karakter çlirimtar gjithëkombëtar. UÇK-ja u kthye në aktorin dhe faktorin misionar për çlirimin e Kosovës. NATO u shndërrua në Forca ajrore e UÇK-së, ndërsa UÇK ishte këmbësoria solide dhe zbulimi në terren i forcave të NATO-s. Faktori NATO nën drejtimin e SHBA-së, dhe Ushtria Çlirimtare e Kosovës, janë misionarët e së drejtës, në një mision historik të kryer, bashkëpunues, të njohur dhe legjitimuar botërisht, dhe sa herë kujtohet epopeja e madhe e kreshnikëve të Prekazit përkujtohet NATO dhe UÇK-ja, të lidhur në funksion të lirisë dhe të drejtës së kombeve të shtypur, që tashmë janë pjesë e historisë sonë Kombëtare.

Ky unitet do të shpaloset padyshim edhe në kërkimet shkencore të elitës intelektuale historiografike këtej dhe matanë Drinit, që do të mblidhen për sesionin shkencor me temë: "Ushtria Çlirimtare e Kosovës - vlerë kombëtare". Lavdi e përjetshme familjes Jashari dhe gjithë dëshmorëve të kombit shqiptar! Lavdi Dëshmorëve të Prekazit, të UÇK-së dhe të mbarë kombit tonë!

Shqipëria 13 vjet në NATO